

glasilo

Občine Šempeter - Vrtojba

Jesen 2025

DOGAJANJE V NAŠI OBČINI | NAŠI OBČANI IN NJIHOVE ZGODBE | NEKAJ ZANIMIVOSTI ZA VSAKOGAR

SPOŠTOVANE OBČANKE, CENJENI OBČANI!

Pred nami je nova številka našega Glasila, ki ponovno dokazuje, da nam v naši občini ni dolgčas niti med poletjem. Lepih dogodkov, ki so jih različni akterji, predvsem pa KŠTM Šempeter - Vrtojba pripravili v naši občini, zagotovo ni manjkalo, kakor tudi ne izzivov, ki so tlakovali pot za nadaljnje delo v jesenskem obdobju, ko se po poletnem zatišju nekako celotno življenje spet postavi v ustaljeni delovni ritem. Tudi počitnic je konec in verjamem, da je veliko učencev komaj čakalo, da so se ponovno srečali s sošolci in med seboj delili doživetja brezskrbnih poletnih dni.

Seveda tudi sami nismo počivali. Kot vsakič smo konec junija poletne počitnice začeli s slovesnostjo ob dnevu državnosti, v juliju pa smo s slavnostno sejo Občinskega sveta obeležili naš občinski praznik. Letos smo nagradi občine podelili dolgoletnemu poveljniku občinske civilne zaščite Stanislavu Črviču, ki je svoje delo v civilni zaščiti opravljal na nek način tudi kot življenjsko poslanstvo, ter Nastji Bremec Rynia in Michalu Rynii, ki sta nagrado prejela za izjemen in dolgoletni prispevek k razvoju plesne kulture doma in v tujini. Tokrat smo dobili tudi novega častnega občana Občine Šempeter - Vrtojba. To je postal njen prvi župan Dragan Valenčič, ki je občino vodil 12 let, vse od njene ustanovitve. Tako nagrajencem kot častnemu občanu še na tem mestu ponovno iskreno čestitam!

Plovba med investicijskimi načrti in finančnimi zmožnostmi občinskega proračuna je, verjemite, zelo burna in zahtevna. Zato smo veseli, da smo v začetku septembra v uporabo predali prenovljeni prireditveni prostor na nekdanjem MMP Vrtojba. Že obstoječi prireditveni prostor je Občina Šempeter - Vrtojba dodatno uredila v okviru projekta CREW – križišče vizij, katerega partner je. Projekt je namenjen krepitvi turistične privlačnosti čezmejnega območja z integriranimi pobudami na področju kulture ter urbanističnega in prostorskega načrtovanja. Z namenom revitalizacije tega delno degradiranega območja je občina prenovila prireditveni prostor z nakupom premične opreme za organizacijo različnih kulturnih in drugih prireditev. Skupna vrednost naložbe, ki obsega nakup premičnega šotora, odra, sanitarij in stolov, znaša okoli 170.000 EUR, od tega kar 80 % zagotavlja Evropski sklad za regionalni razvoj iz čezmejnega Programa Interreg VI-A Italia-Slovenija 2021–2027. V kratkem bo na tem območju postavljena še javna skulptura italijanske umetnice Beatrice Taponecco. Gre za eno od dveh na letošnjem javnem natečaju Kulturnega doma Nova Gorica izbranih skulptur, ki bosta obogatili območje na tej in drugi strani meje. Poleg športnih in kulturnih prireditev se prostor in oprema lahko uporabita tudi v primeru večjih naravnih nesreč, kar smo že preizkusili v primeru požara na Krasu pred nekaj leti.

V kratkem bomo v okviru projekta Pogled zgodovine ob meji odprli tudi prenovljeni stražarski stolp v Vrtojbi z na novo urejeno okolico. Naložba bo dopolnila projekt Goriškega muzeja Muzej na meji. Moderno zasnovana muzejska zbirka bo prenovljena v nekaj mesecih, v teh dneh pa bo ob stolpu nameščena še mala fotovoltaična elektrarna.

Čez poletje je občinska uprava izvedla tudi vse postopke, da smo lahko podpisali pogodbo za zamenjavo strehe na stavbi Primorskega tehnološkega parka v Vrtojbi. Zaradi dotrajane strešne kritine na objektu, katerega lastnici sta Občina Šempeter - Vrtojba in Mestna občina Nova Gorica, vsaka 50 %, je namreč potrebna obnova strehe v celoti. Dela, vredna okoli 500.000 EUR, že potekajo. Financirali jih bosta obe občini solastnici, vsaka pol, del sredstev pa predstavlja že pridobljeno povračilo škode zaradi toče v preteklosti.

Počasi, a vztrajno se premikata tudi projekt prenove kulturne dvorane v Šempetru in ureditev novih prostorov za zdravstveni dom v nekdanjem hotelu Šanpier. Naj na tem mestu poudarim, da vsak projekt, še posebej na področju infrastrukture, potrebuje svoj čas. Potrebna so leta dela, veliko dogovorov in usklajevanj, zato je vsak premik naprej velik dosežek. Naš projekt se premika v izvedbeno fazo. Izbrali smo izvajalca za storitve inženirja (kar vključuje tudi gradbeni nadzor). Ko bo pregledal projektno dokumentacijo in nanjo podal svoje mnenje, bo občina objavila javno naročilo za izbiro izvajalca del. Potrebujemo tudi še zadnji dokument investicijske dokumentacije investicijski program (IP), ki ga bo predvidoma občinski svet potrdil v oktobru. Sredstva za ureditev prostorov za zdravstveni dom so zagotovljena iz državnega vira ter sredstev presežkov našega javnega zavoda Zdravstveni dom osnovno varstvo Nova Gorica. Za prenovo kulturne dvorane pa bo občina sredstva zagotovila iz lastnih virov oziroma z zadolžitvijo. Projekt je skupaj vreden približno 7,2 milijona EUR, od tega odpade skoraj 3,7 milijona za prenovo kulturne dvorane, 3,5 milijona pa za ureditev prostorov za zdravstveni dom – od tega je bilo 1.850.000 EUR že porabljenih za nakup nepremičnine.

Požari in druge naravne nesreče nas vedno znova opominjajo, kako je prav, da vlagamo v potrebno opremo, pa tudi v usposabljanja moštva tako gasilcev kot tudi pripadnikov civilne zaščite. Od začetka poletja je tako Prostovoljno gasilsko društvo Šempeter pri Gorici tudi uradno bogatejše za novo poveljniško vozilo PV-1, za katero je sredstva zagotovila občina. Vozilo je znamke Volkswagen Amarok 4x4 in je prilagojeno za poveljniške naloge. Opremljeno je z vso potrebno komunikacijsko in svetlobno signalizacijo ter namensko gasilsko opremo. Namenjeno je predvsem hitremu prihodu vodje intervencije na kraj dogodka, vzpostavitvi poveljniškega mesta ter usklajevanju dela gasilskih enot. S svojim štirikolesnim pogonom in izboljšanimi terenskimi zmogljivostmi omogoča dostop tudi do zahtevnejšega terena, kar je ključnega pomena v primeru naravnih nesreč ali intervencij izven urbanih območij.

Kako pomembna je dobra pripravljenosti enot za posredovanje ob požarih, pa smo se še dodatno zavedli ob manjšem požaru na zbirnem centru ter ob močnih jesenskih nalivih, v katerih je bilo nevarno, da bi poplavelo nekaj stanovanjskih hiš, nekaj vozil pa je obtičalo na poplavljenih cestah oz. v podvozih. Na srečo večje škode, razen na zalitih vozilih, nismo zabeležili.

Ključnega pomena pri zagotavljanju varnosti pred poplavami sta seveda pravilno načrtovanje in gradnja javne infrastrukture, s katero se bodisi poplavna varnost zagotovi bodisi se z novo infrastrukturo ne poslabšuje. Letošnje dosedanje jesensko deževje je bilo na nekaterih omejenih območjih morda celo večje kot tisto v zadnjih dneh oktobra 2012. Vendar pa poplavljenih cest v Vrtojbi nismo zaznali, razen manjšega območja na Čukljah. Zaradi tega je nujno, da z gradnjo protipoplavnih ukrepov (prenovo urbane odvodnje) na Čukljah nadaljujemo, za območje celotne občine pa Direkcija RS za vode že izvaja postopke oddaje javnega naročila za projektiranje odvodnega kanala od Vrtojbe pri športnem parku v Šempetru do čistilne naprave v Vrtojbi. Z izgradnjo takega obkroga bi območje naselij Šempetra pri Gorici in Vrtojbe v povodju Vrtojbe postalo poplavno varno.

Spoštovani!

Prišla je jesen, polna barv in novih začetkov. Za marsikoga je to čas izzivov in novih nalog, še posebej za učence, dijake in študente, ki vstopajo v novo šolsko oziroma študijsko leto. Da bi jim bilo na poti do znanja nekoliko lažje, smo tudi letos razpisali nekaj občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente. Prepričan sem, da bodo novim prejemnikom v spodbudo in jim pomagale pri doseganju zastavljenih ciljev.

Naj bo jesen prijetna in navdihujoča! Prepričan sem, da bo hitro minila in se bomo, kot bi trenil, veselili novega leta.

Vaš župan
Milan Turk

Uradne ure Občine Šempeter - Vrtojba:

Ponedeljek

8.00–12.00;

Sreda

8.00–12.00 in 14.00–16.30;

Petek

8.00–12.00.

Županove ure za občanke in občane so **vsako sredo** 15.00–17.00. Termin si rezervirajte v tajništvu
T: 05 335 10 00.

Sprejem vlog in informacije:

Ponedeljek, torek in četrtek

8.00–15.00;

Sreda

8.00–16.30;

Petek

8.00–14.00.

www.sempeter-vrtojba.si

Glasilo Občine Šempeter-Vrtojba prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva v občini Šempeter - Vrtojba. Glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS pod zaporedno številko 1728.

Letnik XV, številka 3

Izdajatelj: OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, zanj župan Milan Turk

E-naslov: glasilo@sempeter-vrtojba.si

Odgovorna urednica: Lara Soban

Uredniški odbor: Dominik Soban, Zoran Mikuž, Nastja Oreš, Dora Levpušček, Marta Premrl

Lektoriranje: Nika Birs

Oblikovanje: Vid Simoniti

Tisk: Grafika Gracer

Naklada: 2650 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi za tisk tako po obsegu kot po izrazu. Rokopisov ne vračamo. Prispevkov z nezakonito, žaljivo, zavajajočo, sporno ali moralno neprimerno vsebino ne bomo objavljali.

V Glasilu se proti plačilu v skladu s sprejetim cenikom objavljajo tudi oglasna sporočila pod pogoji navedenimi v ceniku.

Šempeter pri Gorici, september 2025

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI,

september je zame vedno bil in ostaja tisti pravi začetek leta. Nekako ima več teže kot januar – zrak postane svež, jutra so mirnejša, v zraku pa je občutek novega, nepopisanega lista. Učenci sedijo v šolske klopi, delovni ritem se znova vzpostavi, narava začne svojo tiho pripravo na zimo – in mi z njo.

Vsako leto znova nas september vabi, da odpremo novo poglavje. Morda začetek šole, nova zaposlitev, selitev, nov cilj, nov jaz. To je čas, ko se vprašamo: »Kam grem in kdo želim biti?« In naj vam povem – nikoli ni prepozno, da začnemo znova.

Otrokom in mladim iz srca želim pogum, da iščejo svojo pot, da si upajo vprašati in dvomiti, a da hkrati zaupajo sebi in sledijo radovednosti. Vsako znanje, vsaka napaka in vsak uspeh so korak bližje tistemu, kar jih v življenju resnično osrečuje.

Odraslim pa – naj bo september opomnik, da nikoli ne smemo nehati rasti. Da si vedno znova dovolimo biti začetniki. Da si zaupamo, tudi če ne poznamo vseh odgovorov. In da znamo ceniti vse tiste majhne nove začetke, ki jih prinaša vsakdan – nova misel, nova navada, nova priložnost, nova pot.

Začnimo to jesen s pogumom, odprtim srcem in kančkom otroške radovednosti. Svet je še vedno poln priložnosti – samo ozreti se moramo okoli sebe in jih zagrabiti.

Naj bo letošnje »novo leto« v septembru navdihujoče, ustvarjalno in predvsem vaše.

Vabim vas tudi, da sodelujete pri nastajanju našega naslednjega Glasila – veselim se vaših prispevkov, fotografij, misli in utrinkov iz življenja naše občine. Pošljete jih lahko na glasilo@sempeter-vrtojba.si do **5. decembra 2025**.

Srečno jesen – naj bo polna začetkov, ki vodijo tja, kamor vas vleče srce.

Lara Soban,
odgovorna urednica

OBČINSKI NAGRAJENCI

Občina Šempeter - Vrtojba 22. julija praznuje svoj občinski praznik. Na ta dan je leta 1998 Državni zbor Republike Slovenije sprejel odločitev, da kraja Šempeter pri Gorici in Vrtojba postaneta samostojna občina. V počastitev tega dogodka je 17. julija 2025 v Mladinskem centru Vrtojba potekala slavnostna seja Občinskega sveta Občine Šempeter - Vrtojba.

Osrednji del dogajanja je predstavljala podelitev nagrad letošnjim občinskim nagrajencem, ki jih je na svoji junijski seji izbral Občinski svet na podlagi predlogov Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Prejemnika nagrade Občine Šempeter - Vrtojba sta Stanislav Črvič ter umetniški dvojec Nastja Bremec Rynia in Michal Rynia. Tokrat pa je bil na slavnostni seji imenovan tudi častni občan. To je postal Dragan Valenčič.

Naziv častnega občana je najvišje priznanje Občine Šempeter - Vrtojba, ki se ga podeli za izjemne dosežke življenjskega dela, ki ga odlikujejo: vizionarstvo, dobrobit, humanitarnost, sodelovanje in skrb za blaginjo ali promocijo občine s poudarkom na javnem delovanju kot tudi izjemne zasluge na vseh področjih družbenega življenja, ki imajo trajni pomen. Doslej je bil za častnega občana leta 2009 imenovan Aleš Nemec, tako da je nekdanji župan drugi častni občan Občine Šempeter - Vrtojba.

Mateja Poljšak Furlan

Foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav

POTRJEN PODPIS LISTINE O POBRATENJU Z OBČINO CASTELCULIER

Na začetku počitnic so v naše kraje na obisk prišli prijatelji iz francoske občine Castelculier. Pri nas so se zadržali pet dni in si med tem ogledali nekatere znamenitosti, predvsem pa uživali v gostoljubju, ki smo jim jo kot vedno, ko so prišli k nam, izkazali.

Vrhunec dogajanja je bil v četrtek, 3. julija 2025, ko sta župana občin Šempeter - Vrtojba in Castelculier Milan Turk in Olivier Grima s slovesnim podpisom v Mladinskem centru Vrtojba potrdila Listino o pobratenju, ki sta jo lani 1. maja podpisala v Franciji. Slovesnega dogodka so se poleg gostov iz Castelcouliera udeležili sedanji in nekdanji župani pobratenih občin Medea in Romans d'Isonzo ter Karl Cogard, direktor Francoskega inštituta v Sloveniji. S slovesnim podpisom listine o pobratenju še na slovenski strani sta tako oba župana formalno potrdila dolgoletno prijateljstvo v želji, da bi to nadaljevale tudi prihodnje generacije.

Mateja Poljšak Furlan

Foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav

PRENOVLJENI PRIREDITVENI PROSTOR, KI NAJ POSTANE PROSTOR BREZ MEJA

V soboto, 6. septembra, je bil v uporabo predan prenovljeni prireditveni prostor na nekdanjem MMP Vrtojba. Že obstoječi prireditveni prostor je Občina Šempeter - Vrtojba dodatno uredila v okviru projekta CREW Križišče vizij, katerega partner je. Projekt je namenjen krepitvi turistične privlačnosti čezmejnega območja z integriranimi pobudami na področju kulture ter urbanističnega in prostorskega načrtovanja.

Z namenom revitalizacije tega delno degradiranega območja je občina prenovila prireditveni prostor z nakupom premične opreme za organizacijo različnih kulturnih in drugih prireditev. Skupna vrednost naložbe, ki obsega nakup premičnega šotora, odra, sanitarij in stolov, znaša okoli 170.000 EUR, od tega kar 80 % zagotavlja Evropski sklad za regionalni razvoj. V kratkem bo na tem območju postavljena še javna skulptura italijanske umetnice Beatrice Taponecco. Gre za eno od dveh na javnem natečaju Kulturnega doma Nova Gorica izbranih skulptur, ki bosta obogatili območje na tej in drugi strani meje.

Mateja Poljšak Furlan

Foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav

GOSTARTUP AKADEMIJA: ZGRADITE PODJETJE NA DOBRIH TEMELJIH IN POZNAVANJU KUPCEV

Primorski tehnološki park je odprl prijave v GoStartup akademijo 2025 – serijo interaktivnih delavnic za ambiciozne podjetnike, ki si v prvih letih delovanja želijo nadgraditi svoje znanje in pospešiti rast ter razvoj podjetja. Z izkušenimi mentorji – podjetniki bodo poglobljeno razumeli kupce in na podlagi tega optimizirali produkte, storitve in procese. Posebnost programa je, da udeleženci vsebino delavnic lahko takoj aplicirajo v delovanje svojih podjetij. Primorski tehnološki park bo v GoStartup akademijo sprejel do 12 ustanoviteljev podjetij, ki bodo program v vrednosti 3.200 EUR obiskovali brezplačno. V zadnjih desetih letih je svoje podjetniške veščine v GoStartup akademiji nadgrajevalo že 107 podjetij in ekip.

Komu je GoStartup akademija namenjena?

GoStartup akademija je namenjena podjetjem, ki so že prisotna na trgu, a potrebujejo znanje za napredek in rast. Primerna je za podjetja v prvih letih delovanja ali startup ekipe tik pred vstopom na trg. Prijavijo se lahko s. p.-ji, popoldanski s. p.-ji, d. o. o.-ji, zavodi in društva ter podjetniške ekipe tik pred ustanovitvijo podjetja.

Program 2025

Na podlagi potreb udeležencev, večletnih izkušenj in sodobnih trendov so v Primorskem tehnološkem parku optimizirali program, ki pa vedno temelji na principih vitke metodologije, growth hackinga in startup podjetništva. Prednost delavnic je, da poleg uvodnih teoretskih izhodišč predavatelji svetujejo udeležencem, izhajajoč iz njihovih realnih problemov.

Modul: Product Strategy

Prvi modul, sestavljen iz sedmih delavnic, se osredotoča na poglobljeno poznavanje kupcev, konkurence, najsodobnejših orodij za komuniciranje s kupci in postavljanje prodajne strategije. Aktivnost se izvaja v okviru JR Start-up konzorcij in jo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru Programa evropske kohezijske politike v obdobju od 2021 do 2027.

Modul: Business Growth

Drugi modul ima fokus na poslovnih strategijah, prodaji, dobičkonosnosti in financiranju podjetja ter grajenju poslovne mreže. Delavnice bodo potekale dvakrat tedensko, v živo, od 16.00 do 19.00 v Primorskem tehnološkem parku, in sicer od 2. 10. 2025 do 4. 12. 2025.

Kaj dobijo udeleženci?

- 13 interaktivnih delavnic pod vodstvom izkušenih podjetnikov,
- ena na ena mentorstvo s skrbno izbranimi startup podjetniki in eksperti,
- predstavitev in mreženje ob zaključku programa,
- povezave s podjetniki iz skupnosti Primorskega tehnološkega parka in nacionalnega startup ekosistema.

Kako se prijaviti?

Na prijavnem obrazcu na spletni strani <https://www.primorski-tp.si/gostartup-akademija/> do 26. 9. 2025 do 12.00 zbirajo prijave z opisi podjetij in ekip. Prijavljeni bodo **povabljeni, da se 29. 9. 2025 v Primorskem tehnološkem parku tudi osebno na kratko predstavijo podjetniški komisiji** in se tako potegujejo za mesto v GoStartup akademiji. Predstavitve potekajo za zaprtimi vrati.

V zadnjih 5 letih je Primorski tehnološki park v razvoj podjetniškega ekosistema goriške regije uspel investirati več kot 2,3 milijona evrov in več kot 60 podjetjem v prvih letih poslovanja omogočil pomemben preskok v poslovanju. Podjetniki tako svoje omejene vire usmerijo v razvoj produkta in trg. »Za njihovo znanje in povezave do pravih ljudi pa poskrbimo v Primorskem tehnološkem parku. Največja dodana vrednost našega Startup inkubatorja je pravzaprav skupnost podjetnikov, svetovalcev in mentorjev, investorjev in raziskovalcev, ki si pomagajo pri reševanju izzivov, delijo izkušnje in mnenja,« je pojasnila direktorica PTP Tanja Kožuh.

Mnenja udeležencev in mentorjev

Gašper Sedej, Alpiner, d. o. o.:

»GoStartup akademija je program, ki te skozi smiselno zaporedje predavanj, diskusij in stalnega razmišljanja o tvojem projektu jasno usmeri, kako postaviti poslovni model, zastaviti nadaljnje cilje in izboljšati različna področja delovanja v podjetju. Skozi akademijo postaneš del podjetniške skupnosti, kjer si podjetniki med seboj brezkompromisno pomagamo.«

Žan Kusterle, ErgoHide, d. o. o.:

»Že od otroštva me je veselilo delo na zanimivih projektih, kjer je pri razvoju potrebna tudi kreativnost. Naša ekipa od leta 2018 razvija lesene mize ErgoHide. Miza ponuja integriran sistem za skrivanje kablov ter s tem urejeno površino in okolje, opremiti pa jo je možno z mnogimi dodatki. Zelo smo hvaležni za vso podporo s strani Primorskega tehnološkega parka, kjer so nam mentorji med drugim pomagali tudi pri pripravah na razpis P2, ki nam je omogočil hitrejšo rast in preboj na trg. Skupaj smo tako imeli v lanskem letu 2,5 milijona evrov neto (brez DDV) prihodkov. Največ kupcev je bilo iz Nemčije, Francije, Avstrije in Švice. Trenutno pa ravno širimo poslovanje še v Anglijo in ZDA.«

Tatjana Kante, Kerinba, d. o. o.:

»Sodelovanje s Primorskim tehnološkim parkom in vključitev v GoStartup akademijo 2024 mi je prineslo ogromno novega znanja, svež pogled na poslovanje ter dodatno motivacijo za razvoj naše zgodbe. Zdaj nadaljujem z mentorskim programom, ki mi pomaga bolj poglobljeno razvijati podjetje Kerinba, uvajati izboljšave in se spoprijemati z izzivi. Podpora mentorjev in povezovanje z drugimi podjetniki mi dajeta dodatno energijo in zagon.«

Tinkara Loverčič, Eva Kobal, Pia Trbovšek, Melioralife, d. o. o.:

»Smo podjetnice začetnice, ki z veliko entuziazma gradimo svoje zgodbe. GoStartup akademija v PTP-ju nam daje znanje, podporo in praktična orodja, da lahko svoje ideje pretvorimo v konkretne korake. Hvaležne smo za skupnost, ki nas spodbuja in nam daje zagon za rast.«

Dr. Rok Stritar, ustanovitelj podjetja Kibuba, d. o. o., predavatelj v GoStartup akademiji:

»Podjetja so si vsa med sabo zelo različna. Imajo pa eno stvar, ki je vsem skupna, in sicer proces, kako nastanejo iz ideje v razvito podjetje. Akademije, kot je ta, služijo za to, da podjetnikom pomagajo skozi ta proces iti lažje. Se pravi, če se udeležiš take akademije, postaneš hitreje boljši.«

Marjana Simčič Humar

POPRI: NACIONALNI ZMAGOVALEC EVROPSKE NAGRADE ZA SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA

Je naslednji mejnik zmagovalni oder na evropski ravni?

Program POPRI, ki ga snuje in razvija Primorski tehnološki park (PTP), je postal nacionalni zmagovalec Evropske nagrade za spodbujanje podjetništva 2025. Z njim mladim v PTP pomagajo razvijati podjetniško miselnost. Program vključuje nacionalno in mednarodno tekmovanje v podjetniških idejah mladih, izobraževalne dogodke in celostno povezuje šolstvo z gospodarstvom ter podjetniškim ekosistemom. Kot zmagovalec bo POPRI Slovenijo zastopal na evropskem izboru v kategoriji »Izboljšanje poslovnega okolja in podpiranje internacionalizacije poslovanja«. Finale bo novembra potekalo v Kopenhagenu na Danskem pod pokroviteljstvom Evropske komisije.

»V Primorskem tehnološkem parku mladim že v času izobraževanja omogočamo prvi stik s podjetništvom in spodbujamo podjetnost med mladimi po vsej Sloveniji in mednarodno. S POPRI mladi povezujejo podjetniško miselnost z vrednotami trajnosti, odgovornosti in digitalne preobrazbe. Vključevanje mladih z različnih izobraževalnih smeri podpira interdisciplinarnost in trajnostne rešitve,« je povedala mag. Tanja Kožuh, direktorica Primorskega tehnološkega parka. Program je med drugim skozi leta generiral nova hitrorastoča podjetja, ki ustvarjajo delovna mesta.

POPRI je postal nacionalni zmagovalec natečaja EEPA v kategoriji že leta 2016. Od leta 2020 je projekt razširil svoj doseg v mednarodno priznani model, ki danes deluje v že desetih evropskih državah Jadransko-jonske makroregije. Z uvedbo digitalne platforme POPRI Digital z več kot 10.000 ogledi, trajnostno usmerjenimi vsebinami ter interaktivnim povezovanjem z mentorji je POPRI postal ključni gradnik podjetniškega ekosistema za mlade.

Program POPRI je prejel najvišjo možno oceno, ker:

- že več kot dve desetletji razvija podjetniško miselnost med mladimi po vsej Sloveniji,
- povezuje izobraževalne ustanove, mentorje, podjetnike, gospodarstvo in druge institucije v celostno podporno podjetniško okolje,
- mladim ponuja konkretno priložnost za razvoj podjetniških idej z realnimi učinki,
- izkazuje merljive rezultate, trajnostni vpliv in visoko stopnjo družbene odgovornosti.

Ekipa Primorskega tehnološkega parka se iskreno zahvaljuje:

- soorganizatorjem: Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport, SPIRIT Slovenija – javni agenciji, Slovenskemu podjetniškemu skladu, Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Mestni občini Nova Gorica ter Občini Šempeter - Vrtojba,
- strateškim partnerjem tekmovanja POPRI: SAŠA inkubatorju, Tehnološkemu parku Ljubljana in Razvojnemu centru Novo mesto, ki na regionalni in nacionalni ravni povezujejo mlade iz osnovnih in srednjih šol ter univerz na podjetniški poti,
- vsem ostalim partnerjem, sponzorjem in podpornikom, ki vsako leto prispevajo k uspešni izvedbi programa POPRI in k skupni gradnji prihodnosti podjetništva v Sloveniji.

Z novo nominacijo POPRI znova potrjuje svoj potencial kot evropski model spodbujanja podjetnosti mladih.

Mojca Beltram

RRA Severne Primorske d.o.o. Nova Gorica, v okviru projekta »Razvoj podjetništva in visoko tehnološkega gospodarstva v Mestni občini Nova Gorica v letu 2025«, ki ga sofinancira Mestna občina Nova Gorica,

vabi **mikro in mala podjetja** k udeležbi na cikel petih brezplačnih podjetniških zajtrkov (september – november 2025), namenjenih obravnavi poslovnih izzivov in trajnostnih priložnosti. Dogodki bodo poudarili pomen odgovornega poslovanja, strateškega povezovanja in trajnostnosti kot konkurenčne prednosti.

Razpored:

- **Podjetniški zajtrk 1: 15. 9. 2025 – Inovacije za trajnostno prihodnost v okviru pametne specializacije S5:** Poudarek na inovativnih rešitvah za trajnostni razvoj (Izvajalec: Matija Ukmar; RRA SEVERNE PRIMORSKE d.o.o., Nova Gorica). Rok prijave: 10.9.2025.
- **Podjetniški zajtrk 2: 22. 9. 2025 – Globalna mreža EEN (Enterprise Europe Network):** Mreža za krepitev poslovnih priložnosti (Izvajalec: Center za razvoj in prenos znanja, Univerza na Primorskem). Rok prijave: 15.9.2025.
- **Podjetniški zajtrk 3: 6. 10. 2025 – EU viri financiranja in poslovne priložnosti:** Predstavitve javnih razpisov s poudarkom na podpori trajnostnim projektom. (Izvajalec: Aleš Kavčič, Finančno in poslovno svetovanje, Aleš Kavčič s.p.). Rok prijave: 29.9.2025.
- **Podjetniški zajtrk 4: 20. 10. 2025 – Uveljavljanje vrednot trajnostnosti:** Praktični pristopi k integraciji trajnostnih vrednot v poslovne procese. (Izvajalec: Jure Francetič (predvidoma); RRA SEVERNE PRIMORSKE d.o.o., Nova Gorica). Rok prijave: 13.10.2025.
- **Podjetniški zajtrk 5: 10. 11. 2025 - Razumevanje odločanja v zvezi s trajnostnostjo:** Strategije za sprejemanje trajnostnih odločitev v podjetništvu (Izvajalec: Jure Francetič (predvidoma); RRA SEVERNE PRIMORSKE d.o.o., Nova Gorica). Rok prijave: 3. 11. 2025.

Lokacija: Območno obrtna-podjetniška zbornica Nova Gorica (Ulica Gradnikove brigade 6, 5000 Nova Gorica) v veliki predavalnici, od 8.30 do 11.00 na navedene datume.

Program:

- Registracija udeležencev in pogostitev ob 8.30
- Delavnica od 9.00 do 11.00

Delavnice so brezplačne.

Obvezna je predhodna prijava. Prijavnico za posamezno delavnico najdete na:

<https://www.rra-sp.si/sl/novice/vabilo-za-mikro-in-mala-podjetja-k-udelezbi-na-cikel-petih-brezplacnih-podjetniskih-zajtrkov-september-november-2025/>

Dodatne informacije: klemen.grbec@rra-sp.si (Tel: 041 233 197) in jure.francetic@rra-sp.si.

Vljudno vabljeni k udeležbi!

ZAKLJUČEN PROJEKT LAS »KOLESARSKA POT BRDA, KRAS IN VIPAVSKA DOLINA« – KŠTM ŠEMPETER-VRTOJBA KOT POMEMBEN SOUSTVARJALEC NOVEGA TURISTIČNEGA PRODUKTA ČAS ZA KOLO!

Lokalna akcijska skupina LAS V objemu sonca je uspešno zaključila ambiciozni projekt »Kolesarska pot Brda, Kras in Vipavska dolina«, ki je potekal od septembra 2023 do marca 2025. Projekt, sofinanciran iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, je prinesel celovito kolesarsko doživetje novega produkta **»Čas za kolo«**, ki povezuje tri prepoznavne turistične destinacije Nova Gorica in Vipavska dolina, Kras ter Brda na območju našega LAS.

Vodilni partner LAS V objemu sonca, RRA SEVERNE PRIMORSKE, d. o. o., Nova Gorica, je skupaj s partnerji – Zavodom za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, Javnim zavodom za turizem Miren Kras, Javnim zavodom za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina ter **Zavodom za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Šempeter-Vrtojba** uspešno povezal v nov **turistični produkt »Čas za kolo«**, privlačno kolesarsko doživetje s ponudbo kakovostne in trajnostne izkušnje za kolesarje in obiskovalce regije.

V celoto povezana kolesarska trasa, ki povezuje Brda, Kras in Vipavsko dolino, je nastala mreža označevalnih točk, ki z usmerjevalnimi tablicami zagotavljajo varno in pregledno kolesarjenje. Zemljevid poti je dostopen tudi v digitalni obliki na večjezični spletni strani, kjer obiskovalci najdejo vse potrebne informacije za načrtovanje svoje kolesarske izkušnje. Za namene celostne promocije projekta so bili pripravljeni celostna grafična podoba (CGP), zemljevidi in informativni materiali v treh jezikih – slovenskem, angleškem in italijanskem.

Širši javnosti je bila pot predstavljena s študijsko turo za tuje novinarje ter z uradno predstavitvijo, ki je vključevala medijsko testno vožnjo in ekskurzijo po trasi.

Pomemben del projekta je bilo tudi izobraževanje za lokalne turistične ponudnike in druge zainteresirane skupine. Udeleženci so pridobili znanja o trendih kolesarskega turizma, prilagoditvi ponudbe in trajnostnem razvoju, kar bo prispevalo k dvigu kakovosti turističnih storitev v regiji.

V **Zavodu za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Šempeter-Vrtojba** so v okviru projekta posebno pozornost namenili lokalni prepoznavnosti in vključevanju domače ponudbe. Zasnovali so tudi interaktivno virtualno panoramo, ki obiskovalcem – kolesarjem omogoča, da prek spleta spoznajo številne zanimivosti kraja, kot so športni park, botanični vrt, mladinski center, vojaški stražarski stolp in druge znamenitosti. Virtualni ogled ponuja sodobno in privlačno dopolnitev kolesarskemu doživetju ter odpira vrata turistom, ki destinacijo želijo raziskovati že pred prihodom. Ob tem

so poskrbeli tudi za umeščanje novih usmerjevalnih tabel na območju občine in vzpostavitev navezav lokalnih poti na glavno traso, kar povečuje varnost, preglednost in povezanost celotne kolesarske mreže.

KŠTM Šempeter-Vrtojba je v okviru projekta dodatno obogatil še s promocijo raznolike športne in turistične infrastrukture, ki jo ponuja Občina Šempeter - Vrtojba. Obiskovalcem je na voljo široka paleta izkušenj, od plezalnega centra, trim steze in kartodroma do kulturnih in mladinskih programov, ki ustvarjajo živahno dogajanje v kraju. Tako nova kolesarska pot ni zgolj povezava treh pokrajin, temveč tudi povabilo k odkrivanju krajevnih posebnosti ter priložnost, da se kolesarski obiskovalci zadržijo dlje in doživijo celovito ponudbo občine. Nov turistični produkt *Čas za kolo* je tako s pomočjo partnerstva KŠTM Šempeter-Vrtojba pridobil dodatno dimenzijo, saj poleg kolesarskih užitkov prinaša tudi digitalno

izkušnjo, bogato podporno infrastrukturo in možnost aktivnega preživljanja prostega časa, ki krepi trajnostni turizem ter povezuje lokalne skupnosti.

Zaključek projekta pomeni pomemben korak v trajnostni prihodnosti območja LAS V objemu sonca. Nova kolesarska pot ni zgolj turistični produkt, ampak povabilo k aktivnemu raziskovanju narave, kulturne dediščine in gastronomije ter priložnost za nadaljnji razvoj in večjo prepoznavnost regije.

Celotna kolesarska pot je dolga nekaj več kot 90 kilometrov in obiskovalce vodi čez Brda, Kras in Vipavsko dolino.

Za več informacij o projektu in poti »Čas za kolo« obiščite: www.brda-vipavskadolina-kras.si/cas-za-kolo.

Kolesarska pot | Brda | Vipavska dolina | Kras

Krožna pot Čas za kolo aktivnim posameznikom, mladim, družinam in vsem, ki iščejo užitek v spoznavanju naravne in kulturne dediščine ter edinstvene kulinarike, ponuja na naravi prijazen način – z navadnimi ali električnimi kolesi, edinstveno doživetje unikatne krajine Brd, Vipavske doline in Krasa.

MOTORISTI ZNOVA SKUPAJ V ŠEMPETRU: BLAGOSLOV MOTORISTOV 2025

Moto klub Kavalir Šempeter - Vrtojba je tudi letos nadaljeval tradicijo blagoslova motoristk, motoristov in motorjev. Dogodek je kot vsako leto potekal na Trgu Ivana Roba v Šempetru zadnjo nedeljo v juniju ob sončnem in toplem vremenu. Zboru udeležencev je sledila sveta maša, ki jo je daroval župnik Sašo Mugerli. Po maši je blagoslovil približno 80 motoristov, motoristk in motorjev ter jim zaželel varno in prijetno sezono, polno lepih doživetij.

Za prijetno druženje po blagoslovu je poskrbela pogostitev, pripravljena v sodelovanju s Krajevnim odborom Šempeter, Društvom žena in deklet Šempeter ter Turističnim društvom Občine Šempeter - Vrtojba. Dobra hrana, prijetna družba in sproščeno vzdušje so združili tako stare znance kot nove obraze.

Moto klub Kavalir Šempeter - Vrtojba se zahvaljuje vsem, ki ste pomagali pri organizaciji in izvedbi dogodka. Vaša podpora daje tej tradiciji posebno vrednost. Hvala, da ste soustvarili še en nepozaben dan – se vidimo prihodnje leto, z novimi zgodbami in nasmehi na obrazu!

Mateja Leskovec, Moto klub Kavalir Šempeter - Vrtojba

KO ZADIŠI PO JUHI IN PALAČINKAH – DRUŠTVO ŽENA IN DEKLET ŠEMPETER SPET V AKCIJI!

Tudi letos avgusta je Društvo žena in deklet Šempeter ob zaključku poletnega oratorija poskrbelo za nasmejane obraze in polne želodčke otrok, njihovih mentorjev in mentoric. Pripravili so več litrov tople zelenjavne juhe, članice društva pa so spekle več kot 300 palačink, ki so iz ponv izginjale skoraj hitreje, kot so nastajale.

Po koncu obroka so otroci in animatorji društvu izkazali zahvalo z aplavzom, stiski rok in iskrenimi nasmehi. Vzdušje je bilo sproščeno, toplo in hvaležno – polno tiste prave skupnostne energije, ki družijo ljudi v Šempetru. Takšni trenutki dokazujejo, kako pomembno je prostovoljno delo in kako lahko že majhna gesta naredi veliko razliko.

Zaključek dneva je bil prijeten, srčen in poln dobre volje. Dogodek je marsikomu polepšal poletni teden in pustil okusne, prijazne in nepozabne spomine – tako na krožniku kot v srcu.

Mateja Leskovec, Društvo žena in deklet Šempeter

DEŽELAK JUNAK

Ni ravno skrivnost, da smo Slovenci narod z velikim srcem. Narod, ki se ne boji stremeti k vedno večjim ciljem, narod, ki je za ideale sposoben se spustiti tudi v hude boje. In včasih, prav iz takih ali drugačnih bitk, nastane čisto prava, sodobna pravljica o narodni enotnosti in dobrotelnosti.

5. junija smo ob 17.00 pred Gasilskim domom v Šempetru pri Gorici pričakali osebo, ki stoji za eno izmed največjih dobrotelnih akcij na slovenskih tleh, Miho Deželaka, ter njegovo nepogrešljivo ekipo. Fundacija Radia 1 je namreč že 10. leto zapored organizirala zbiranje sredstev za počitnice otrok iz socialno ogroženih družin. Zgodbe, ki jih piše življenje, niso vedno pravične in lepe, tako da obstajajo otroci, ki v življenju niso nikoli videli morja, nekaterim so namreč tudi osnovne življenjske potrebščine razkošje, ki si ga ne morejo privoščiti ... in ravno to je bila vzpodbuda Deželaku, da je pred desetimi leti vzel skiro in s odpravil z Goričkega v Piran. Takrat mu je v ta namen uspelo zbrati nekaj malega čez 42.000 EUR, kar je bilo dovolj za počitnice približno 150 otrok. Samo za primerjavo, letošnji zbrani znesek je znašal kar 1.161.535,99 EUR!

Trasa je bila kot vsako leto speljana skozi številne kraje po celotnem slovenskem ozemlju in je letos pokrivala 583 km. Na vseh lokacijah so že pred časom postavili škatle, v katerih so se zbirali prostovoljni prispevki. V naši občini so škatle, simbol nesebične pomoči, ljudi pričakale v Pizzeriji Julko, Okrepčevalnici Tarantela, Hotelu Lipa, Outbar, Uni bar (Ančka), Polavčku, Oriks pubu ter v Mlinčku.

Nekaj čez 17. uro je velika množica ljudi z vzkliki »Deželak je junak!« pozdravila prihod Mihe in ostale člane vriskajoče, dobro razpoložene ekipe Radia 1. PDG Šempeter – naši hrabri gasilci – so že pred tem pripravili prizorišče, KO Šempeter, TD Šempeter - Vrtojba, Društvo upokojencev Šempeter pa so pripravili zakusko za vse prisotne. Deželaka junaka sta pričakali hladna pijača in udoben ležalnik, iz katerega si je ogledal zelo lepe nastope Pro Dance company, Moye – Mojce Štoka in Mažoretne in twirling skupine Prvačina. Kljub izčrpanosti po prekolesarjenju poti in izredno toplemu dnevu je bil Miha na voljo vsem, ki so se želeli z njim slikati, pa tudi lepe besede mu ni zmanjkalo za prisotne. Druženje je kar hitro minilo, predali smo zapečatene škatle s prispevki, si izmenjali pozdrave, stiske rok, naredili eno lepo »gasilsko« sliko (prizorišče je bilo nadvse primerno!) in že so hiteli naslednjemu cilju naproti. Ampak naši gasilci so ta hitri odhod predvideli! Zaseda z brizgami, pripravili so jim nepričakovano, a osvežujočo popotnico proti Novi Gorici!

Medtem ko je ekipa Radia 1 kolesarila novim ciljem naproti, smo se posladkali še z zadnjimi dobrotami in kramljali o letošnjem nadvse uspešno izvedenem sprejemu ekipe Radia 1, nazdravili na lepe trenutke. In zakaj ima ta kratki Deželakov obisk pridihi pravljice? Ker smo tudi mi, z vsakim darovanim centom, pospremili nekega otroka v svet dogodivščin, plavalni z njim, nabirali morske školjke, čofotali, gradili gradove na obali. Najlepše pravljice so ravno tiste, ki otroke spremljajo v odraslost in jim omogočajo spoznanje, da je svet, poln sočutja, enakosti in optimizma za boljši jutri, čisto enostavno – lepši. Skupaj zmoremo vse! Zato hvala, Radio 1 – Deželak junak in Dežela junakov! Vsi srčno upamo, da se skupaj povesele tudi prihodnje leto!

Erika Blaško

POSTAVLJAMO MOSTOVE MED LJUDMI IN MED NARODI

V Stari Gorici se je letos že 53. leto zapored odvijal **Festival Mondiale del Folklore**, eden največjih in najbolj pisanih folklornih dogodkov v tem delu Evrope. Kot že vrsto let se je tudi letos **Folklorno društvo Na Placi** iz Šempetra udeležilo velike zaključne parade, ki je potekala v soboto, 30. avgusta 2025.

Mednarodna folklorna parada je osrednji vrhunec festivala in vsako leto privabi tisoče obiskovalcev ter številne folklorne skupine z vsega sveta. Letošnja povorka je bila še posebej bogata. Občinstvo so navdušile barvite skupine s Papue Nove Gvineje, iz Ekvadorja, s Cipra, iz Kirgizistana, iz Armenije, s Portugalske in iz mnogih drugih držav. Vsi skupaj smo ustvarili pravo simfonijo barv, ritmov in veselja.

Slovenijo smo letos zastopale folklorne skupine iz Kala nad Kanalom, Šenčurja in naša folklorna skupina iz Šempetra. V družbi glasbe, plesa in narodnih noš smo ponosno pokazali delček naše kulturne dediščine ter jo ponesli med ljudi različnih narodov in kultur.

Festival je mnogo več kot le parada kostumov in plesov – je priložnost za razmislek, kako ljudstva po svetu skrbijo za svojo kulturno dediščino, jo ohranjajo, obnavljajo in ponosno predstavljajo drugim.

Prav to je bistvo slogana festivala, ki ga občutimo ob vsakem koraku in vsaki melodiji:

»Postavljamo mostove med ljudmi in med narodi.«

Simon Kovačič

ŠEMPETRSKI GASILCI BOGATEJŠI ZA NOVO GASILSKO VOZILO

Šempetrsko prostovoljno gasilsko društvo je od petka, 11. julija 2025, tudi uradno bogatejše za novo poveljniško vozilo PV-1. Vozilo je znamke Volkswagen Amarok 4x4 in je prilagojeno za poveljniške naloge. Opremljeno je z vso potrebno komunikacijsko in svetlobno signalizacijo ter namensko gasilsko opremo. Namenjeno je predvsem hitremu prihodu vodje intervencije na kraj dogodka, vzpostavitvi poveljniškega mesta ter usklajevanju dela gasilskih enot. S svojim štirikolesnim pogonom in izboljšanimi terenskimi zmogljivostmi omogoča dostop tudi do zahtevnejšega terena, kar je ključnega pomena v primeru naravnih nesreč ali intervencij izven urbanih območij.

»Sredstva za nakup novega vozila je omogočila Občina Šempeter - Vrtojba, za kar se v PGD Šempeter iskreno zahvaljujemo. Predelavo vozila pa smo izvedli v lastni režiji, za kar se zahvaljujem vsem članom društva, ki so pri predelavi sodelovali. S tem korakom nadaljujemo z načrtnim posodabljanjem voznega parka in dvigovanjem zmogljivosti naše enote za hitro in strokovno posredovanje v vsakem trenutku,« je ob tem povedal predsednik PGD Šempeter pri Gorici Leon Vodopivec.

Mateja Poljšak Furlan

POLETJE NA PLACU 2025

Tudi letošnje julijske večere je popestril bogat kulturni program, ki ga je organiziral KŠTM Šempeter-Vrtojba. Pod naslovom **Poletje na placu 2025** so se na Trgu Ivana Roba in pred Coroninijevim dvorcem zvrstile številne prireditve, ki so v kraj ponovno prinesle glasbo, gledališče, humor in zabavo za vse generacije.

Program se je začel v sredo, 2. julija, z otroško predstavo *Veveriček posebne sorte*, večer pa se je nadaljeval v jazzovskem duhu z nastopom **Mood Swings Kvinteta**. V naslednjih dneh so se obiskovalci nasmejali glasbeno-komičnemu šovu *LA LA LAJF* Perice Jerkovića in Roberta Petana, uživali ob koncertih skupin **5th Season** ter **Društva mrtvih pesnikov**, vrhunec prvega tedna pa je bil sobotni nastop legendarne zasedbe **Mi2**.

Juljski večeri so prinesli še vrsto drugih nastopov – od narodnozabavne glasbe z **Beneškimi fanti** in dalmatinske **klope Trogir** do akustičnega koncerta skupine **Tabu** in gostovanja pevcu **Alana Hrčice**. Za ljubitelje smeha so poskrbele komedije *Ljubezenski oglas*, *Slovenska vicoteka* ter *PIVO*, ki so popestrile sproščene četrtkove večere.

Tradicionalno so bili v program vključeni tudi dogodki za najmlajše – otroci so lahko uživali ob nastopih klovna Žareta ter predstavah *Najboljši prijatelji* in *Kvak, se pa tukaj dogaja*. Posebnost letošnjega programa je bil filmski večer *Kinoatelje s filmom Poletje v školjki*, ki je potekal v torek, 15. julija.

Na glasbenem področju je bil program še posebej pester: poleg nastopov **Helene Blagne**, **Big Banda NOVA** z Mijo Žnidarič in gostujočim dirigentom Stevom Klinkom ter mednarodno priznanega **Jimi Barbiani Banda** so nastopili tudi **Ska Jazz Collective** in **Smetnaki**.

Skupno je skozi ves julij potekalo kar **19 večerov raznovrstnih prireditev**, ki so zadovoljile tako ljubitelje glasbe kot gledališča in humorja.

Poletje na Placu 2025 je tako tudi letos dokazalo, da je Šempeter pri Gorici središče poletnega kulturnega dogajanja, ki privablja obiskovalce od blizu in daleč ter povezuje ljudi vseh generacij v prijetnem in sproščenem poletnem vzdušju.

KŠTM Šempeter - Vrtojba

PEVSKA SEZONA, POLNA ČUDOVITIH GLASBENIH DOGODKOV IN NEPOZABNIH DOŽIVETIJ

Za MePZ »Ciril Silič« Vrtojba je sezona 2024/2025 minila v znamenju čudovitih glasbenih dogodkov, druženja in številnih odmevnih nastopov. Lahko se pohvalimo s pestro paletto nastopov in gostovanj, s katerimi smo se povezovali tako z lokalno skupnostjo kot s pevskimi prijatelji iz drugih regij in držav.

Sezono smo začeli z nastopom v Šempetru pri Gorici, kjer smo s pesmijo popestrili praznovanje 30-letnice Športnega društva Podmark. Z veseljem smo zapeli tudi na številnih prireditvah in dogodkih, ki so jih organizirala razna društva v občini.

Kot vsako leto smo tudi letos sodelovali na »Reviji pevskih zborov Goriške«, reviji »Primorska poje 2025« in občinski reviji »S pesmijo v pomlad«. Med bolj srčnimi dogodki je gotovo tradicionalni nastop v domu upokojencev, letos v Podsobotinu, kjer našim ostarelim s petjem prinašamo toplino in veselje. Na martinovo soboto pa smo krajanke in krajane Vrtojbe že drugo leto povezali pri p'čih, kjer ni manjkalo ne dobre volje ne ubranega petja. Na prireditvi so sodelovali tudi

Društvo žena Vrtojba, KO ZZB za vrednote NOB Vrtojba in Vrtejbenski trio.

Poseben pečat je v sezoni pustilo naše gostovanje v Prekmurju. Zapeli smo na prireditvi Društva za ohranjanje tradicije Primorcev in Istranov Pince Marof – Benica ter si ogledali njihov muzej, kjer je prikazano življenje Primorcev in Istranov od naselitve leta 1922 dalje. Njihov boj za preživetje nas je globoko pretresel. Naslednji dan smo sodelovali pri sveti maši v evangeličanski cerkvi v Moravskih Toplicah, po maši pa je sledil še krajši koncert.

V mesecu ljubiteljske kulture smo izvedli odprto vajo, ki jo je vodil priznani zborovodja David Bandelj. Izdelovali smo pesmi skladateljev Stanka Jericija in Hilarija Lavrenčiča, kar je za nas predstavljalo poseben izziv in navdih. V posebno čast nam je bil obisk Jericijevega nečaka, ki se je vaje tudi osebno udeležil.

Pevsko sezono smo sklenili julija s koncertom na 27. mednarodnem festivalu pevskih zborov »Notis ta la Cort« v kraju Goricizza v Italiji. Čudovit ambient in odlična družba pevskih kolegov iz Avstrije in Italije sta bila popoln zaključek naše sezone.

28. julija pa smo se spet zbrali skupaj. S hvaležnostjo in globokim spoštovanjem smo obeležili 100. obletnico rojstva Cirila Siliča, ustanovitelja našega pevskega zbora. V njegovo čast smo se zvečer zbrali na njegovem domu in se mu s pesmijo poklonili.

A časa za počitek ne bo veliko – že zremo proti naši pomembni obletnici – v jeseni bomo namreč praznovali 80 let neprekinjenega delovanja zbora. Ta visok jubilej bomo obeležili s slavnostnim koncertom, ki bo 11. oktobra 2025 v Mladinskem centru v Vrtojbi. Vabimo vas, da se nam pridružite in skupaj z nami proslavite 80 let pesmi, prijateljstva in predanosti glasbi.

DS

PRAZNIK SV. PETRA

Tudi letos je bilo na našem lepem placu nadvse živahno za praznik sv. Petra. KO Šempeter je v sodelovanju s TD Šempeter, Društvom žena in deklet, Društvom upokojencev Šempeter in Moto klubom Kavalir Šempeter organiziral lep program, ki je pritegnil na Trg Ivana Roba množico ljudi.

Ob 8.00 je zbor motoristov in starodobnikov pritegnil mlado in staro, pa še marsikaterega turista, ki je prenočeval v bližnjem hotelu. Sledila je praznična sv. maša ob 10.00. Praznik sv. Petra in Pavla 29. junija (rožnika) je eden izmed najstarejših cerkvenih praznikov, obeležuje namreč mučeniško smrt svetnikov leta 64 (oz. 67). Po sv. maši sta sledila ob 11.00 blagoslov motorjev in starodobnikov ter nastop folklorne skupine Na Placi. Prijetno druženje prisotnih je zaključilo jutranji del praznovanja.

Ob 19.00 se je začelo rajanje s skupino Mambo kings. Uspelo jim je ustvariti pravo magijo večera, popeljali so nas je malo nazaj, v ritme in popevke, ki so spremljale mladost vseh nas, v ples, ki je združeval generacije, v momente, ko ti je bil sosed za mizo res samo mejak, kateremu si z veseljem napolnil kozarec ter trčil na dobro zdravje vseh nas prisotnih. Naša lepa občina je sicer po letih že nadvse častljiva gospa (prvič omenjena okoli leta 1200 v seznamu posesti goriških grofov, kasnejši zapis omenja novo cerkev, zgrajeno l. 1425) in ob takih praznikih se včasih spontano poraja misel o tistih, ki so živeli tukaj pred nami. So praznovali, se veselili kot mi, se gostili, popili dobro kupico in rajali pozno v noč? Kdove ... žal se je marsikaj izgubilo v utrinkih časa. Iz tiste dobe nam ostaja malo, mogoče samo spomini naših babic, petrovke – jabolka, ki dozori na ta dan, brjar in jutro zatem barčica sv. Petra, ki naznanja dobro leto.

Barčica Sv. Petra je zelo stara tradicija nekaterih družin na območju Šempetra in bližnje okolice, bolj je sicer razširjena na območju Furlanije Julijske krajine. Ko zaide sonce, pripravimo na prostem večjo stekleno posodo, jo napolnimo z vodo in vanjo spustimo beljak enega jajca. Legenda pravi, da sam sv. Peter na to noč obišče in blagoslovi vsako hišo, njegov morebitni obisk pa je moč zaznati v posodi z vodo. Sv. Peter je bil ribič, tako pripravljen beljak pa običajno čez noč prevzame obliko preproste ladjice, včasih celo z več jambori, kar pomeni blagoslov za vse leto.

Vsekakor, ta večer nas je vse res nekako povezal, izničil razlike med generacijami, nas naredil malce bolj ponosne na to, kar smo, na to, kar naša skupnost zdaj predstavlja, in kaj nam prinašajo prihodnji rodovi. Torej, dobra misel za tiste, ki so bili tu pred nami, zdravljica na vse, ki živimo v teh lepih časih! In predvsem na našo čudovito mladino, na njih se gradi prihodnost. Hvala vsem za ta prelepi dan, vnaprej se veselimo praznovanja prihodnje leto!

Erika Blaško

SPREHOD SKOZI DOGAJANJE EDUKATIVNEGA OKREVANJA V ROGAŠKI SLATINI

Tudi v letošnjem letu smo se člani Društev diabetikov iz Nove Gorice, Ajdovščine, Vipave in Tolmina skupno organizirali ter se med 4. in 11. septembrom udeležili edukativnega okrevanja v Rogaški Slatini. Glede na pozitivne izkušnje iz lanskega leta smo bili tudi tokrat nastanjeni v štirizvezdičnem Grand hotelu Rogaška Slatina, kjer smo bili zelo zadovoljni z namestitvijo in ponudbo.

Že ob prihodu so nam gostitelji pripravili pijačo dobrodošlice, predsedniki društev pa so nas seznanili s programom. Kot osnovni del je bilo vsakodnevno jutranje merjenje krvnega sladkorja in krvnega tlaka, pomerili pa so nam tudi holesterol in opravili EKG srca. Vsi podatki so se, tako kot lani, vnašali v računalnik, na osnovi primerjav pa bo vsak udeleženec prejel rezultate in trende napredovanja oziroma umirjanja bolezni.

Poseben poudarek je bil tudi na predavanjih:

V petek, 5. septembra, smo imeli kuharsko delavnico, kjer nam je vodja hotela predstavil zdrav način priprave hrane in možnosti za zmanjševanje telesne teže.

V ponedeljek je višji zdravstveni tehnik Ivan Mlinarič predaval o vlogi ščitnice, zdravem načinu prehranjevanja ter o pomenu omega-3 maščobnih kislin. Poudaril je, da lahko nepravilno delovanje ščitnice povzroči številne zdravstvene težave, med njimi tudi povišan holesterol.

V četrtek, 9. septembra, nam je dipl. dietetik (VS) Mateja Kenda, sicer predsednica tolminskega društva, pripravila zelo zanimivo predavanje o beljakovinah in zdravem načinu prehranjevanja v povezavi s sladkorno boleznijo in povišanim holesterolom.

Poleg izobraževalnih aktivnosti smo imeli tudi bogat program rekreativnih in družabnih vsebin. Vsakodnevno sta bila organizirana jutranje razgibavanje ter vodna gimnastika v bazenu. Nekateri so se podali na kolesarjenje, pohode po okoliških hribih, na sprehod po Rogaški Slatini ali na ogled Steklarne Rogaška. Večina udeležencev se je z veseljem udeležila tudi izleta s turističnim vlakom. Ob postankih smo si ogledali muzej na prostem v Rogatcu, dvorec Strmol in podjetje Afrodita, kjer smo lahko kupili njihove priznane kozmetične izdelke.

V nedeljo, 7. septembra, je bil organiziran poseben večerni vzpon na razgledni stolp, kjer smo pričakali popolni lunin mrk – žal nam je lunin mrk skrila oblačnost, toda 120 metrov visok stolp nam je kljub temu ponudil čudovite večerne poglede na Rogaško Slatino in okolico. Vsakodnevno smo obiskovali bazene in savne v SPA centru, mnogi pa so si privoščili tudi masaže, pedikuro, blatne

obloge in druge storitve. Poskrbljeno je bilo tudi za večerne družabne trenutke: imeli smo glasbeni večer, zaključni večer z živo glasbo in plesom, tombolo – bingo, turnir v pikadu ter nočno kopanje v bazenu s termalno vodo.

Kot že omenjeno smo za zaključek našega druženja v Grand hotelu Rogaška uživali v večeru z živo glasbo, ki ga je organiziral naš gostitelj. Nagrajenci družabnih iger smo se dogovorili, da na zaključni večer prinesemo tudi prejeta darila. Hotel je namreč zmagovalcu in drugo uvrščenemu ob vsaki družabni igri podaril steklenico penine, zato smo srečanje začeli s skupnim nazdravljanjem.

Večina udeležencev se je ob ritmihi našega glasbenika podala na plesišče. Poseben trenutek je bil, ko smo zaplesali Kozaračko kolo, ki je na plesišče pritegnilo skoraj vse člane naših društev. Večeru je bila dodana tudi mednarodna nota, in sicer ples Kalinka – skupaj z našo

udeleženko iz Društva upokojencev Vipava ga je zaplesala naključna gostja iz Rusije, kar nas je zelo navdušilo. Dogodek smo zaključili ob polnoči, polni lepih vtisov in prijetnih spominov na skupno celotedensko druženje.

Vsekakor se ob zaključku tega poročila velja zahvaliti našemu organizatorju Stanetu Črviču iz Društva diabetikov Nova Gorica, ki je poskrbel, da je teklo vse tako kot po maslu. Še posebno se velja zahvaliti tudi višjemu medicinskemu tehniku Ivanu Mlinariču, ki je vsakodnevno opravljal medicinski del našega edukativnega okrevanja in nam pripravil več zelo kvalitetnih predavanj. Vsekakor pa si veliko pohvalo zasluži tudi naš gostitelj Grand hotel Rogaška. Zaključujem poročilo z zelo lepimi vtisi in željo, da se tudi prihodnje leto zberemo v še večjem številu ter nadaljujemo s takšnimi koristnimi in prijetnimi srečanji. Naj nas spremljata zdravje in želja po zdravem življenju!

Darko Laharnar, Društvo diabetikov Tolmina in Stanislav Črvič, predsednik Medobčinskega društva diabetikov Goriške

SREČANJE ČLANOV DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŠEMPETER

Na topli junijski sobotni popoldan smo se zbrali pri Gasilskem domu v Šempetru, kjer je bil organiziran vsakoletni zbor članov s tradicionalnim poletnim piknikom.

Druženje smo začeli s kulturnim programom, ki ga je začela in zaključila pevska skupina Zveze borcev Šempeter ob spremljavi harmonikaša Branka Cvetrežnika. S svojim prvim nastopom so nas razveselile plesalke DU Šempeter, zaplesali pa so tudi plesalci in plesalke folklorne skupine Na placi. Kot na vseh naših prireditvah tudi tokrat niso manjkali učenci Osnovne šole Ivana Roba. Z ubranim petjem nas je razveselil otroški pevski zbor pod vodstvom prof. Janija Klančiča. Za veselo razpoloženje pa sta poskrbela tudi izvrstna mlada harmonikaša Tinaj in Blaž. Vsem nastopajočim in njihovim mentorjem iskrena hvala za lep in prisrčno izveden program.

Kulturnemu programu je sledil letni občni zbor. Potrdili smo letno poročilo za leto 2024 in poročilo o poslovanju društva v preteklem letu ter sprejeli plan dela in finančni plan za leto 2025. Vse navedeno je bilo predhodno obravnavano in sprejeto že na skupnem sestanku upravnega odbora, nadzornega odbora, častnega razsodišča in poverjenikov v mesecu marcu. Opravljeno delo društva v preteklem letu ocenjujemo kot zelo uspešno. V letošnjem letu nameravamo delovanje razširiti še na več dejavnosti v zadovoljstvo in sodelovanje naših članov.

Po zaigrani »Na Golici«, ki sta jo zaigrala naša mlada harmonikaša smo druženje nadaljevali ob hrani in pijači. Smeha in živahnega kramljanja ni manjkalo. Ob glasbi smo se tudi zavrteli in se v večernih urah veseli razšli v pričakovanju naslednjega srečanja.

Darja Furlan

TURNIR V BALINANJU

19. julija 2025 se je na balinišču pri Gasilskem domu v Šempetru pod pokroviteljstvom Društva upokojencev Šempeter odvijal že 35. turnir moških ekip v balinanju. Zjutraj je tekmovalce s pozdravom nagovoril predsednik Zdenko Šibav in jim zaželel dobrih metov. Kljub vroči julijski soboti je tekmovalstvo potekalo v prijetnem športnem vzdušju, pa tudi ob kavici, hrani, pijači in sladkih dobrotah. Za vse dobrote je poskrbel Fausto Čučat s svojo kuharsko ekipo.

Pozno popoldne se je turnir zaključil in rezultati so bili jasni:

- 1. bal. ekipa Šempeter,**
- 2. bal. ekipa Renče,**
- 3. bal. ekipa Vrtojba,**
- 4. bal. ekipa Orehovlje.**

Zmagovalnim ekipam čestitamo, vsem ostalim pa se zahvaljujemo za udeležbo.

Anuška Pavlin, DU Šempeter

ŠEMPETER PONOSNO ZRE V SVET: HANA KLAUT JE MISS UNIVERSE SLOVENIJE 2025

S posebno toplino in ponosom v srcih sporočamo, da je letošnji naziv Miss Universe Slovenije 2025 osvojila naša sokrajanka **Hana Klaut** iz Šempetra pri Gorici. S tem izjemnim dosežkom ni le osvojila najvišjega priznanja v svetu slovenskih lepotnih tekmovanj, temveč je pomembno zaznamovala tudi našo lokalno skupnost, ki zdaj z veseljem in ponosom spremlja njeno pot.

Hana ni zgolj poosebljenje elegancije in prefinjene lepote – je tudi izjemno razgledana in predana posameznica, **doktorica dentalne medicine**, ki s svojim znanjem in delom prispeva k zdravju in dobremu počutju ljudi. Takšna kombinacija intelekta, srčnosti in samozavestne prisotnosti na odru je redkost – in prav zato je njena zmaga še toliko bolj izjemna.

Za Šempeter je to poseben trenutek. Uspeh Hane Klaut presega okvire lepotnega tekmovanja. Je dokaz, da lahko tudi iz manjšega kraja prihajajo osebnosti, ki imajo moč zaznamovati širši prostor – tako na ravni države kot tudi mednarodno. Njena zmaga nas navdaja z občutkom ponosa in navdiha. Pokazala je, da lahko z delom, predanostjo in vero vase dosežemo velike stvari.

Hana je s svojo zmago postala ambasadorica ne le slovenske lepote, temveč tudi vrednot, ki jih v Šempetru cenimo in živimo: spoštovanje, trud, znanje, toplina in pristnost.

Vsi v naši skupnosti ti, draga Hana, iz srca **čestitamo**. Stojimo za tabo in ti iz dna srca želimo, da tudi na svetovnem odru pokažeš, kako močna, pametna in čudovita je lahko ženska iz Šempetra. Tvoja pot se šele zares začne, a že zdaj vemo – si ena izmed tistih, ki puščajo sled.

Lara Soban

ŠOLA JE TU – KATERO IZBRATI?

Vsako leto se številni skrbniki psov znajdejo pred pomembno odločitvijo: katero pasjo šolo izbrati? Na voljo je veliko različnih pristopov, metod in obljub – od tradicionalnega šolanja do sodobnih programov, ki temeljijo na razumevanju psa kot čutečega in mislečega bitja. V tej množici možnosti je ključno prepoznati, kaj posamezen pristop sploh ponuja in komu je namenjen.

V grobem lahko večino pasjih šolskih programov razdelimo v tri glavne sklope: socializacijo in vzgojo, šolanje ter prevzgojo psa. Ti izrazi se v vsakdanji rabi pogosto prepletajo, zato je koristno pogledati, kaj vsak od njih pravzaprav pomeni.

Socializacija in vzgoja

Socializacija pomeni postopno, varno in vodeno navajanje psa na svet, v katerem bo živel. Sem spadajo srečevanja z drugimi psi, ljudmi, različnimi zvoki, vonjavami, podlagami in situacijami. Dobro socializiran pes zna oceniti okolico, se prilagoditi in sodelovati – brez pretiranega strahu ali reaktivnosti.

Vzgoja pa zajema vsakodnevno sobivanje – od hoje na povodcu in sobne čistoče do odzivanja na klic ter mirnega vedenja v različnih situacijah. Gre za oblikovanje osnovnih vedenjskih vzorcev, ki psu omogočajo uspešno sobivanje z ljudmi. Ta proces predstavlja temelj vseh nadaljnjih oblik dela in je pogosto del t. i. »male šole«.

Šolanje psa

Šolanje nadgrajuje že postavljene temelje. Sem spadajo različni tečaji, kjer se pes uči strukturiranih vaj, sodelovanja s človekom in specifičnih nalog. To so lahko programi splošne poslušnosti, triki, agility, frizbi, pasji ples ali priprava na izpite za terapevtske, reševalne in druge službene pse.

Vendar pa je šolanje smiselno šele takrat, ko ima pes že razvito osnovno zaupanje, socialno stabilnost in zmožnost sobivanja z okolico. Brez teh osnov lahko šolanje sicer pripelje do učenja posameznih nalog, vendar se ob čustveno nestabilnem psu pogosto pokažejo globlji vedenjski izzivi.

Prevzgoja psa

Prevzgoja pomeni delo z že oblikovanimi vzorci vedenja, ki postanejo moteči, nevarni ali čustveno obremenjujoči – tako za psa kot za njegovega skrbnika. Pogosto gre za reaktivnost do drugih psov, prekomerno lajanje, vlečenje na povodcu, ločitveno stisko, varovanje virov in podobno.

Takšen proces zahteva poglobljeno razumevanje pasje notranjosti – ne le vedenja, temveč tudi čustev, preteklih izkušenj, genetike in odnosa s skrbnikom. Prevzgoja ni preprosto »odpravljanje neželene«, ampak vedno vključuje tudi oblikovanje novih vedenjskih poti, ki morajo biti psu razumljive, varne in notranje motivirane.

Pasje šole se razlikujejo tudi po pristopu, ki ga uporabljajo. Na eni strani je še vedno prisoten t. i. klasičen model, ki temelji na hierarhiji in nadzoru, pogosto tudi z uporabo averzivnih

pripomočkov, kot so zatezne ovratnice, nagobčne ovratnice (halti), bodeče in električne ovratnice. Drug pristop je učenje s pozitivno motivacijo, ki temelji na nagrajevanju in krepitvi želenega vedenja.

V Pasji šoli Mi2 pa je v ospredju kognitivno-zooantropološki pristop, ki izhaja iz razumevanja psa kot mislečega, čutečega in avtonomnega bitja. To je pristop, ki presega klasično učenje in posega v globlje sfere odnosa, medvrstne komunikacije in sobivanja. Ne gre le za to, kaj pes naredi – ampak zakaj to naredi, kako razmišlja in kako občuti svet okoli sebe.

Takšen pristop zahteva več pozornosti, prisotnosti in sodelovanja, a rezultati so dolgoročni, globoki in pogosto presenetljivo lahkotni – saj izhajajo iz povezanosti in ne iz kontrole.

Na koncu je pri izbiri šole najpomembnejše vprašanje, kakšnega odnosa si posameznik želi s svojim psom. Naj bo ta odnos temelječ na poslušnosti ali na dialogu? Na strahu ali na zaupanju?

Pasja šola ni le prostor, kjer se pes nekaj nauči. Je predvsem prostor, kjer človek začne razumevati. In kjer se oblikuje tisto, kar je bistvo sobivanja: odnos.

Če koga zanima poglobljen študij pasje psihologije, komunikacije in globljega razumevanja različnih pasem ter vzpostavljanja odnosa, ki že v temelju preprečuje razvoj nezaželenih vedenj, je lepo vabljen na Akademijo Mi2, šolo za kinološke vzgojitelje in inštruktorje, pa tudi za vse ostale skrbnike psov, ki iščejo več kot le »ubogljivost«. Nova generacija se začne 27. septembra 2025 v Grgarju pri Novi Gorici.

Sara Čotar,
inštruktorica za kognitivno-vedenjsko prevzgojo psov in
ustanoviteljica Pasje šole Mi2
www.pasjasolami2.com

ZAHVALA – POČITNIŠKO VARSTVO 2025

Dragi starši, otroci, sodelavci in podporniki,

v KŠTM Šempeter-Vrtojba se želimo iz srca zahvaliti vsem, ki ste kakorkoli prispevali k uspešni izvedbi **počitniškega varstva 2025**, ki je potekalo od 30. junija do 1. avgusta 2025 v prostorih OŠ Ivana Roba v Šempetru pri Gorici.

Z vašo pomočjo smo tudi letos otrokom od 1. do 5. razreda osnovne šole omogočili varno, zabavno in aktivno preživljanje poletnih počitnic. V petih tednih so se udeleženci udeležili številnih športnih aktivnosti (plezanje, lokostrelstvo, vožnja z gokarti, jahanje konjev, igre z žogo), ustvarjalnih in plesnih delavnic, kopanja in vodnih iger na bazenu ter obiskali Gasilsko društvo Šempeter pri Gorici. Skupaj smo preživeli nepozabne dni, polne smeha, novih prijateljstev in prijetnih doživetij.

Posebna zahvala gre:

- **Občini Šempeter-Vrtojba**, ki v največji meri financira program,
- **Prostovoljnemu gasilskemu društvu Šempeter pri Gorici** za nepozaben obisk,
- **Plezalnemu centru DEŠ** za plezalne izzive,
- **Ljubu Polancu** za obisk in vožnjo s konji,
- **Društvu GAS Vrtejba** za vožnjo z gokarti,
- **Lokostrelskemu društvu Gorica** za lokostrelsko preizkušnjo,
- **predstavnikom podjetja KOBİ** za izvedbo zanimive delavnice
- ter posebej še **sponzorjema HIT, d. d., in SPAR Slovenija, d. o. o.**, ki sta s svojo podporo omogočila bogatejši program.

Iskrena hvala tudi animatorjem, ki so s svojo predanostjo in energijo skrbeli za otroke, OŠ Ivana Roba za prijazno gostoljubje, vsem staršem za zaupanje in podporo ter seveda vsem otrokom, ki ste s svojo vedoželjnostjo in nasmehi poskrbeli, da je bilo naše varstvo resnično posebno.

Vaša pomoč, sodelovanje in pozitivna energija so tisti, ki dajejo počitniškemu varstvu pravi pomen. Veselimo se, da se naslednje leto ponovno srečamo!

HVALA!

KŠTM Šempeter-Vrtojba

NIČ RESNEGA

Nova premiera Gledališke skupine KUD Šempeter

Gledališka skupina KUD Šempeter je junija letos na oder postavila novo premiero z naslovom Nič resnega. Predstava je nastala po besedilu, ki ga je delno po motivih Luigija Pirandella napisala Sandra Devetak in režiral priznani gledališki in televizijski igralec Primož Forte. Po avtoričinih besedah je bil cilj »skozi zabavno zgodbo povedati kakšno življenjsko modrost«. Pronicljiva komedija govori o sodobnih zmenkih, generacijskih razlikah, iskanju čustvene bližine, razlikah med moškim in ženskim pogledom na svet, o zamujenih priložnostih. O tem, kako se naši racionalni načrti in poskusi nadzorovanja življenja pogosto izjalovijo, kako se maske, ki jih nosimo v vsakdanjem življenju, izkažejo za krhko obrambo. Kako tisto, kar se zdi sprva nepomembno, postopno pripelje do spoznanj o pravih vrednotah in bistvenih čustvih, ki so popolno nasprotje prvotnih namenov. Zgodba sledi vdovcu Jožku (Slavko Vižin), ki se sklone podati v svet spletnih zmenkarij. Pri tem podvigu sodelujeta

Jožkov vnuk Matija (Matevž Istenič) in njegova prijateljica Emica (Ela Ideja Krog), ki skušata Jožku pomagati tako, da mu ustvarita profil na spletnem ženitnem portalu. Jožko ob pomoči umetne inteligence ne ostane neopažen in kmalu se dogovori za zmenek v Gozdni idili, brunarici sredi gozda. Njena lastnica in Jožkova prijateljica Cvetka (Tina Krog), sicer inštruktorica preživetja v naravi, naj bi tam pripravila okusno večerjo, pri čemer ji tako ali drugače pomaga prijateljica Karolina (Majda Arčon). Na zmenek prideta dve popolnoma različni gospe – Mara (Vlasta Klančič) in Betka (Sandra Devetak), ki pričakujeta intimno kulinarčno doživetje sredi neokrnjene narave. Stvari pa se ne odvijajo po načrtih in prav vsi udeleženi se hitro znajdejo sredi nepričakovanih, komičnih in tudi ganljivih zapletov, kar lepo povzame režiser z besedami: »Ko trčijo med sabo drugačni generacijski in različni moško-ženski pogledi na svet, nastanejo nepredvidljive, komične, pa tudi tragične situacije, v katerih se znajde naša družina na prizorišču pred

brunarico Gozdna idila ... Gledališče predstavlja življenje samo. Včasih smešno, včasih kruto in neusmiljeno.« Za scenografijo in kostumografijo v predstavi je poskrbela Erika Baldè, glasbo in zvočne efekte je izbral režiser Primož Forte, za luč in ton sta skrbela Hranislav Lončar in Zvonko Humar, scenske elemente so izdelali Žarko Hvalič, Mojca Dugar in člani gledališke skupine. Pozitivni odziv gledalcev je bil najlepša nagrada za šempeterske gledališnike. Potrditev, da večmesečni trud, ko gredo ustvarjalci skozi edinstven proces nastajanja predstave in ko se kljub zavzetosti in ljubezni do gledališča neizogibno pojavijo tudi trenutki dvomov in malodušja, ni bil zaman. In velika spodbuda za nadaljnje delo. Premieri je sledilo prijetno druženje z gledalci.

Sandra Devetak

Avtorji fotografij: Filip Wieser in Cimet Studio

MONODRAMA EVANGELIJ PO ČUŠINU

V Kulturno umetniškem društvu Šempeter si občanom prizadevamo ponuditi raznolike kulturne vsebine.

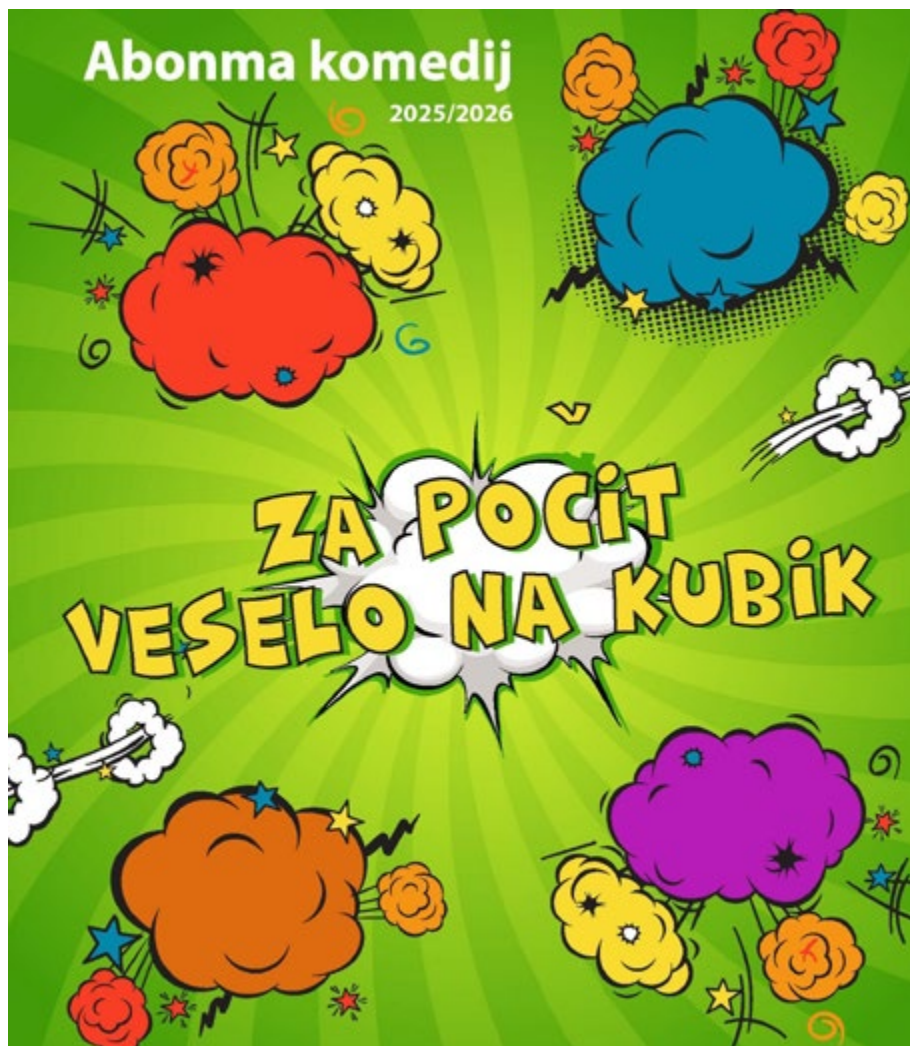
Ob letošnjem župnijskem prazniku sv. Petra smo v goste povabili dramskega igralca Gregorja Čušina. V soboto, 28. junija 2025, je stopil na oder kot človek, ki se pogovarja z Bogom – ne kot teolog, ampak kot oče, mož, igralec. Njegovo besedilo ni pridiga, temveč izpoved. Sprašuje se, zakaj kristjani včasih pozabimo na veselje, bojimo se dvomov, zakaj je vera pogosto ujeta v formalnosti.

Z Jezusom razpravlja o sodobnem svetu, kako se vera izgublja med algoritmi in kako je včasih težko biti kristjan, ki misli s svojo glavo. A prav zato vztraja. Ker veruje. Ker ljubi.

Čušin je združil osebno versko izpoved, humor in kritično refleksijo sodobnega krščanstva. Predstava je nastala kot avtorjev iskren poskus, da kot katoličan nagovori vernike. Polna je duhovitosti, ki pa ni posmehljiva, temveč spoštljiva.

Prav zato je zelo navdušil gledalce, ki so v velikem številu prišli na župnijsko dvorišče.

Tanja Lestan, KUD Šempeter

PRVA RAZSTAVA MATEMATIČNE UMETNOSTI V SLOVENIJI

V sredo, 20. avgusta 2025 je bila v Galeriji STOPA v Šempetru odprta prva mednarodna galerijska razstava matematične umetnosti, na kateri so razstavili svoja dela ustvarjalci iz Slovenije, Italije in Združenih držav Amerike.

Množica na odprtju razstave

Ob velikem številu obiskovalcev je v sredo, 20. 8. 2025, v galeriji STOPA v Šempetru, v počastitev Evropske prestolnice kulture, odprla vrata prva mednarodna galerijska razstava matematične umetnosti v Sloveniji z naslovom »Matematika v barvah«. Odprtje razstave je sovpadalo tudi z zaključkom prenove galerije STOPA. Običajno se tovrstne razstave tako doma kot v tujini postavljajo ob robu svetovnih konferenc in drugih srečanj matematikov. Tokrat pa je Bore Mitovski, lastnik galerije STOPA, skupaj z doma in v svetu poznanim digitalnim umetnikom Bogdanom Sobanom organiziral in uspešno izpeljal dogodek, ki ga v Sloveniji še ni bilo. O razstavi smo se pogovarjali z Bogdanom Sobanom iz Vrtojbe.

Kako je sploh prišlo do te malo nenavadne odločitve, da se organizira mednarodna razstava matematične umetnosti v galeriji STOPA?

Enkrat v začetku leta sva se z Boretom ob kavici pogovarjala, kako napredujejo dela pri obnovi njegove galerije. Pogovor ja zašel na to, kako bi počastili to novo pridobitev v Šempetru. Normalno se nama je zdelo, da bi bilo dobro organizirati eno zanimivo razstavo. Takrat sem ravno pripravljal prijavo za udeležbo na razstavi matematične umetnosti v okviru svetovne konference BRIDGES MATH & ART, ki je bila letos julija v mestu Eindhoven (University of Technology) na Nizozemskem. Brez velikega razmišljanja sem predlagal, da organiziramo mednarodno razstavo matematične umetnosti. Bore se je s tem strinjal in takoj so stekle priprave.

Kako ste pristopili do organizacije takega mednarodnega dogodka?

Dogovor je bil, da za prvo tako razstavo povabimo k sodelovanju manjše število ustvarjalcev z mednarodnimi referencami, s katerimi sem v kontaktu

glede tovrstnega ustvarjanja in razstavljanja. V veliko pomoč mi je bila kolegica Teja Krašek iz Ljubljane, s katero sva dokaj redna gosta na tovrstnih mednarodnih dogodkih. Tako sem poleg Teje Krašek povabil k sodelovanju še Andreja Bauerja iz Ljubljane, Matjaža Hmeljaka iz Trsta, Simonea Conradi iz bližine Genove ter Dana Bach iz Kalifornije. Vsi so se prijazno odzvali in poslali vsak po 5 svojih del v obliki digitalnih fotografij. Slike smo natisnili na platno, montirali na trdno podlago in uokvirili na mero 60 x 60 cm. Tako je bila prva faza zaključena in tej sta sledila oblikovanje ter tisk potrebnih dokumentov (katalog, vabilo, letak in plakat). V začetku avgusta so bili dani vsi pogoji, da je stekla promocija dogodka. Istočasno se je tudi zaključevalo urejanje galerije.

Ali lahko poveste kaj več o tovrstnih razstavah doma in v svetu?

V Sloveniji sta bila v novejšem obdobju odmevna dva taka dogodka, ki sta v svojem okviru gostila tudi domače matematične umetnike, in sicer: Third ESMA (European Society of Mathematics and the Arts, Ljubljana 2016) in 8ECM (8th European Congress of Mathematics, Portorož 2021). Na obeh dogodkih sem sodeloval s svojimi deli. Na svetovnem nivoju sta najbolj poznana JMM (Joint Mathematics Meeting), ki ga organizira American Society of Mathematics, in BRIDGES MATH & ART, ki ga organizira The Bridges Organization in ki je predvsem namenjen proučevanju povezav med matematiko in umetnostjo. Za udeležbo je treba prijaviti svoja dela, ki jih potem strokovna komisija oceni, ali so primerna za predstavitev na razstavi. Predvsem je treba opisati uporabljene matematične zakonitosti pri kreaciji slike. Izbrana dela se v obliki manjših formatov dostavi osebno ali po pošti. Razstave torej niso virtualne, ampak v fizični obliki in neprevzeta dela se po zaključku namenijo v dobrodelne namene.

Katerim kriterijem mora ustrezati likovno delo, da se lahko opredeli kot matematična umetnost?

Vsak program, ki generira računalniško sliko mora že zaradi programskih algoritmov vsebovati kar nekaj matematike, kar pa še ni dovolj za opredelitev kot matematično delo. V vsakokratnih razpisnih pogojih so poleg drugih postavljene še naslednje zahteve: vgrajene matematične zakonitosti, vidno matematično poreklo, ustreznost likovnim kriterijem, inovativnost in originalnost ter umetnikovo videnje svojega pristopa s tehnološkega vidika. Najpomembnejši so matematični principi, kot so simetrija, zlati rez, fraktali, geometrija, vzorci in proporci. Nekateri zagovarjajo tudi estetiko matematičnih formul, dokazov in teorije, ki naj bi imeli svojo eleganco, lepoto in ustvarjalno dimenzijo.

Na razstavi vas je sodelovalo šest avtorjev različnih generacij in z različnih koncev sveta. Ali nam jih lahko na kratko predstavite?

Andrej Baurer, matematik in informatik, profesor na Fakulteti za Matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani, je poznam po

Nastop folklorne skupine Ohridski biseri

svojem projektu »Random Art«. Na svojo spletno stran je postavil program, ki na osnovi neke besede nariše abstraktno sliko. Je redni udeleženec tovrstnih razstav ob srečanjih matematikov. Dan Bach, upokojeni profesor matematike iz Kalifornije, se je začel ukvarjati z matematično umetnostjo na prigovarjanje svojih študentov. Vzpodbudila so jih njegova predavanja, ki so bila vedno obogatena s slikovitimi grafi. Matjaž Hmeljak, upokojeni profesor informatike iz Trsta, je pionir na tem področju. Sodeloval je s pokojnim Edvardom Zajcem, enim od začetnikov algoritemske umetnosti – in to v osemdesetih letih še za časa luknjanih kartic. Simone Conradi je fizik, informatik in profesor na ITIS Delpozzo v Cuneu in je tudi avtor knjige o umetni inteligenci. Za ustvarjanje svojih slik uporablja program Python. Teja Krašek, svobodna umetnica iz Ljubljane, velika ljubiteljica matematike, redna udeleženka matematičnih razstav po svetu, sodeluje s svetovno znanimi tovrstnimi ustvarjalci na različnih projektih. Njena dela so bila tudi izbrana za projekt MoonArk Univerze CMU iz ZDA in bodo odpotovala na Luno v kapsuli s podatki o zemeljski kulturni dediščini. O sebi bi rekel samo to, da bo prihodnje leto minilo 40 let, odkar je nastala moja prva računalniška slika na papirju. Ustvarjena je bila z mojim programom, ki je tekel na računalniku COMMODORE 64 in fotografirana na ekranu televizorja. Od takrat naprej,

se je ideja o ustvarjalnih možnostih informacijske tehnologije nadgrajevala do današnjih dni.

V katalogu smo zasledili tudi kratko likovno kritiko umetnostne zgodovinarke Anamarije Stibilj Šajn. Kako likovna stroka gleda na tovrstno umetnost?

Zelo različno. V svoji ustvarjalni karieri sem naletel tako na sprejemanje in celo navdušenje kot na popolno odklanjanje. Pogost komentar konservativne javnosti je bil, da če slika ni ustvarjana z roko, čopičem in barvami, ne more biti umetniško delo. Za tokratno razstavo smo povabili likovno kritičarko Anamarijo Stibilj Šajn, ki že več kot desetletje sledi mojemu delu in je ena redkih, ki ji besede informacijska tehnologija, generativna umetnost, algoritem, formula in drugo niso neznane. Anamarija vedno poudarja večno povezanost med umetnostjo in znanostjo, še posebej matematiko. Vezivo med tem konglomeratom je človekova ustvarjalnost in to ne glede, kakšno orodje uporablja, da se izrazi. Že samo programiranje je lahko neke vrste umetnost, saj avtorji lahko do istega rezultata pridejo po različnih poteh. Za zaključek povzema besede Milana Butine, da umetnost nagovarja bolj kot druge stvari okrog nas. In da je prezentna razstava, ki nas nagovarja, fascinira, navduši in uroči, umetnost.

Ob pogledu na razstavljenе slike smo opazili, da ni bilo nobenih tračnic, vrvic, verižic, žebličkov in drugih dodatkov, ki

**Žal običajno spremljajo razstavljene slike.
Kaj lahko poveste o tem?**

Lastnik Galerije Bore Mitovski, ki se poleg podjetništva ukvarja tudi s slikarstvom in kulturo, je istočasno tudi inovator. Svojo galerijo je opremil z najsodobnejšo tehnologijo, in sicer obešanje slik s pomočjo magnetov. Stene galerije so oblečene v pločevino, na slike pa se pritrdi drobne magnete in zadeva je urejena. Verjetno je to prvi primer v Sloveniji.

**Kakšni so načrti za naprej glede na to
zvrst umetnosti?**

Najprej moramo zbrati odzive javnosti, trenutno pa razpošiljamo materiale o naši razstavi na različne institucije, ki bi lahko bile zainteresirane, da se morebiti razstava postavi še kje drugje. Glede na odzive se bomo seveda odločali za naprej in je sedaj pre zgodaj, da bi lahko karkoli napovedovali.

Hvala za vaše odgovore.

Lara Soban

Bore Mitovski odpira razstavo

Primer matematične slike

Miškinogledališče

Abonma otroških gledaliških predstav

2025/2026

Dvorana Mladinskega centra Vrtojba

Abonma je namenjen predšolskim otrokom in učencem nižjih razredov osnovne šole.

#DELAMOTEATER PRINAŠAMO: DRAMO, SMEH, LJUBEZEN, STRAST, PREDVSEM PA UPANJE. PRIHAJA NOVA SEZONA!

Gledališče je eden redkih javnih prostorov, kjer se še postavlja vprašanja, tudi boleča, in razpira premišljanja.

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica vstopa v novo sezono. V 2025/2026 bo na novogoriških gledaliških odrih sedem premiernih uprizoritev, od tega ena plesna in ena namenjena najstnikom. Napoveduje se bogat nabor gostujočih predstav za odrasle in otroke v Polžkovih abonmajih. Odrasli bodo lahko zbirali med 10 različnimi abonmaji. Za mlade do 16. leta pa bo mamljiva ponudba, ogled dveh predstav po znižani ceni, tretje pa brezplačno. Jesenski vpis abonmajev se je začel 25. avgusta in končal 3. oktobra.

»Za nami je sezona dobrih predstav in to je najboljše vabilo v novo sezono, saj verjamem, da bomo nadaljevali z enakim žarom! Evropska prestolnica kulture (EPK) je naše gledališče močno zaznamovala. Najprej s trilogijo

Nezmožni umreti, v okviru katere smo uprizorili novo komično dramo *V iskanju izgubljenega jezika*, najbolj pa s projektom dvanajstih gledaliških predstav *Dodekalogija 1972–1983*. Kar nas je v začetku plašilo, se je skozi proces pokazalo kot nekaj edinstvenega in potrdilo se je, da najboljše stvari nastanejo, ko stopimo iz cone udobja. S projektom smo se nedvomno vpisali v zgodovino gledališča. Veselim se tudi septembrske komedije *Usje se je dalu*, ki prav tako ne bi nastala brez sodelovanja z EPK. Najbolj pa se veselim, da bodo vse predstave živele tudi potem, ko bo naziv prestolnice predan naprej, in da se začneja novo življenje v amfiteatru, ki ga bodo napolnile vsebine z različnih področij ustvarjanja,« je zapisala direktorica SNG Nova Gorica Mirjam Drnovšček.

Naslednja sezona bo spregovorila o upanju in iznajdljivosti v *Usje se je dalu* (avtorica in režiserka Tereza

Gregorič), o smislu in lepoti bivanja v *Poetičnem telesu* v plesni predstavi goriškega koreografskega para Michala Rynie in Nastje Bremec Rynia (MN Dance Company), o družini, domu in prijateljih v avtorskem projektu 1982 režiserja Tomija Janežiča, o prabitih slovenskega trpečega človeka v *Boju na požiralniku* (gostujoča predstava v rednih abonmajih), o neustavljivem drvenju v pogubo v avtorskem projektu AKC režiserja Sebastijana Horvata, o občutku ujetosti in osamljenosti v *Konec epohe* Dina Pešuta v režiji Jake Smerkolja Simonetija, o navihanosti in vzporednih svetovih v *Kekcu proti Kekcu* Boštjana Gorenca – Pižame v režiji Ivane Dijlas ter nenazadnje o razkoraku med nostalgijo in novim svetom, ki prihaja, v *Češnjevem vrtu* Antona Pavloviča Čehova v režiji Tamare Damjanović. »Pred nami je poglobljena in raznolika sezona z obilico snovi za razmišljanje. Ker moramo o stvareh, ki se nas tičejo, govoriti, poslušati in se nenazadnje tudi

slišati. In pogovarjati se moramo skupaj. Kot skupnost ljudi, ki išče odgovor na vprašanje: 'Kaj lahko storimo danes, da nam bo jutri vsem bolje?'; » zaključi svojo misel umetniški vodja Marko Bratuš.

Nova sezona se bo v novogoriškem gledališču začela na prav poseben način, s premiero predstave *Usje se je dalu* — v ritmu goriškega duha in humorne medteritorialne pripovedi. »Če so vam pri srcu goriško narečje ali zgodbe, ki so rasle ob meji, vas bo predstava *Usje se je dalu* popolnoma očarala,« pravi v novogoriškem SNG-ju. Gre za komedijo, ki jo oblikuje življenje ob

slovensko-italijanski meji — zbrali so več kot 70 pričevanj, prežetih s tematiko 'švercanja', vsakdanjimi iznajdbami in smehom, ki preživi tudi najtežje razmere. V teh zgodbah se zasliši goriško narečje. Predstava nas vabi, da prisluhnemo in začutimo dušo naših ljudi: z iskrico humorja, kančkom nostalgije in toplino, ki ostaja živa, kljub vsem preizkušnjam.

V letu 2025, ko sta Nova Gorica in Gorica povezani z Evropsko prestolnico kulture, je SNG Nova Gorica ob koncu letošnje sezone odprl dolgo pričakovano zunanje prizorišče – amfiteater. Prostor, ki s svojim dogajanjem pomembno

prispeva k poletnemu utripu mesta ter bogati kulturni program regije v toplejših mesecih. Uradna otvoritev je bila 16. junija z najbolj gledano predstavo *Realisti*. Letošnje poletje je gostil že nekaj predstav, koncertov ter drugih dogodkov. V prihajoči sezoni pa bo teh še več.

SNG Nova Gorica – kjer besede oživijo!
Vabljeni!

Žan Vidmar

Abonmate?
Abonmaaa...amo!

SNGNG abonma.

SLOVENSKO
NARODNO
GLEDELIŠČE
NOVA GORICA
2025/26

POD DREVO Z DREVESI

Med najbolj univerzalne, prepoznavne in temeljne simbole človeka sodi drevo. Zaradi izjemno močne možnosti istovetenja, ki jo sproža njegova podoba v človekovi zavesti, ga za diagnosticiranje s pridom uporabljajo v psihologiji – v krošnje, deblo in korenine zlahka projiciramo zavedne in nezavedne predstave o sebi ter svetu. Velika možnost istovetenja z drevesom je s pridom uporabljena tudi v književnosti.

Peter Wohlleben: Skrivno življenje dreves: kaj čutijo drevesa, kako se sporazumevajo – odkrivanje skritega sveta.

V gozdu se dogajajo neverjetne stvari: drevesa se sporazumevajo med seboj. Ljubeče skrbijo za svoj naraščaj in negujejo stare, betežne sosede. Drevesa imajo občutke, čustva in spomin. Zveni neverjetno? Vseeno je res! Drevesa govorijo. Kako? Drevesa poznajo govorico vonjev. Tako zapiše avtor: »Danes mineva že več kot štiri desetletja od spoznanj v afriških savanah. Tam se žirafe hranijo z dežnikovimi drevesi, kar tem sploh ni všeč. Da bi se znebila velikih rastlinojedk, v nekaj minutah v listih nakopičijo strupene snovi. Žirafe to vedo in se pomikajo k naslednjim drevesom. V neposredni bližini? NE, nekaj primerkov levo pustijo pri miru in šele čez približno sto metrov nadaljujemo z obrokom. Razlog je osupljiv: načeta akacija oddaja opozorilni plin (konkretno etilen), ki vrstnice v bližini posvari pred bližajočo se nevarnostjo. Tako vsa opozorjena drevesa aktivirajo strupeno snov, da se pripravijo. Žirafe to igro poznajo, zato se premaknejo nekoliko dlje po savani, da najdejo neobveščena drevesa.«

Mateja Kišek Vovk

Knjiga *Drevesa Slovenije in vse, česar niste še nikoli slišali o njih* razkriva skrite zgodbe in zanimivosti o slovenskih drevesih. Knjiga je opremljena z bogatimi fotografijami, ki dopolnjujejo zbrane zanimive zgodbe o drevesnih vrstah v Sloveniji. V njej najdemo pripovedi o resonančnih smrekah, zdravilnem sirupu jelke, ječanju hrastovih dreves v zimskem mrazu ... Zgodbe prepletajo pregovori in citati o drevesih.

Imeti rad drevesa pomeni imeti rad svobodo, saj drevesa nikamor ne bežijo. Drevesa so svobodna v tem, kar so, in tam, kjer so.

Drevo srca je kratka sodobna pravljica, ki jo je napisala **Bina Štampe Žmavc**, ilustrirala pa Urška Stropnik. Ta srčna pravljica pripoveduje o dedku in vnukinji, ki se na vrtu pod staro jabloko pogovarjata o tem, da moramo biti dobri ljudje in si med seboj pomagati. Prava pravljica za majhne, srednje in velike, ki se lahko uresniči, če to želimo in hočemo udeležiti.

»Kakšna pa so semena srca, dedek? – Jih moraš posaditi v zemljo? So taka, da zasejejo drevo?« radovedno vprašuje Tili. »Ne zmeraj,« se zasmee dedek. »Semena srca so na moč čudnih oblik. Lahko jih zaseješ v zemljo, v veter, v daljavo ali v ljudi. Semena srca so lahko prijazne besede, ki zrastejo v lepe misli ali čisto prava semena, ki zrastejo v drevo.

Mateje Gomboc: Balada o drevesu

Roman je napisan v obliki prvoosebne pripovedi/izpovedi gimnazijke Ade, ki jo nekega torka doleti tragedija – njen fant Majk stori samomor. Ada prihaja iz urejene, a nekoliko hladne družine – dekle ima občutek, da sta starša sama sebi dovolj in v zvezi s hčerama le opravljata starševske dolžnosti. Ima pa topel odnos z mlajšo sestro, pa čeprav je le-ta njeno nasprotje – brezskrbna in družabna, zanjo je vse enostavno. V nasprotju z njo je Ada pretirano zaskrbljena, kot vrhunska violinistka pa za druženje niti nima časa. Najbližja ji je govorica glasbe in njenega inštrumenta,

kar v osnovni šoli kmalu postane podlaga za zbadanje med vrstniki. V srednji šoli ji gre po tej plati bolje, a zares vse spremeni šele Majk, karateist in kitarist, ob katerem je zmožna zaživeti tudi nekoliko drugače. Dokler nekega dne stori samomor, Ada pa spet ostane sama. Sama z množico vprašanj, z občutkom krivde in silovitimi čustvi, ki nihajo od žalosti do jeze. Zakaj, zakaj, zakaj? Skozi pripoved se pred bralcem počasi izrisuje njuna (izjemno lepa) ljubezenska zgodba, pa tudi njune življenjske zgodbe pred njo, med drugim tudi Majkove psihične težave. *Balada o drevesu* je pretresljiva, izjemno močna knjiga o spopadanju z izgubo, poskusu sprejemanja nesprejemljivega in razumevanju nerazumljivega.

Roman sklepa spremna beseda psihologinje Janje Istinič, v kateri o samomoru spregovori tako s poklicnega vidika kot tudi iz osebne izkušnje. (Založba MIŠ)

Ime česa je drevo v *Baladi o drevesu*? V Adini najzgodnejši dobi je zatočišče in prava mera: kadar pozablja nase, jo opominja, da lahko žrtvuje vse, le sebe ne. K temu, da rada pozabi nase, pripomore ena osnovnih črt njenega značaja – zaskrbljenost. »Po naravi nisem bila nikoli preprosta. Zaskrbljenost je bila moja osnovna lastnost. Že od vedno me je skrbelo vse.«

V hudi stiski se zdi notranje drevo edino, ki jo s svojim šumenjem opominja, naj ne pozabi nase, naj prelomi zakon molka in svoje skrbi preloži tudi na ramena drugih. Močnejših. A funkcija notranjega drevesa je še globlja – je steber, ki ostaja z njo tudi v najhujšem viharju, steber, za katerega se zdi, da ga nič ne more spremeniti. Naj so življenjske preizkušnje še tako hude, drevo ostaja otoček, ki ga te preizkušnje ne morejo usodno načeti. Tu zgodba prehaja v transcendentalni del, ki ga z besedami ni mogoče docela zajeti oziroma spoznati.

Robin Benway: Daleč od drevesa

Roman *Daleč od drevesa*, za katerega je pisateljica Robin Benway prejela ameriško književno nagrado za mladinsko literaturo, se loteva tematike rejništva in družin s posvojenimi otroki ter odraščanja ob iskanju lastne identitete. Zgrajen je tako, da se v njem prepletajo poglavja, poimenovana po treh glavnih protagonistih, to so najstniki Grace, Maya in Joaquin. Skupno jim je, da so vsi otroci iste matere, ki se jim je ob rojstvu odrekla, dekleti sta bili posvojeni v privilegirano okolje, Joaquin pa vključen v sistema rejništva.

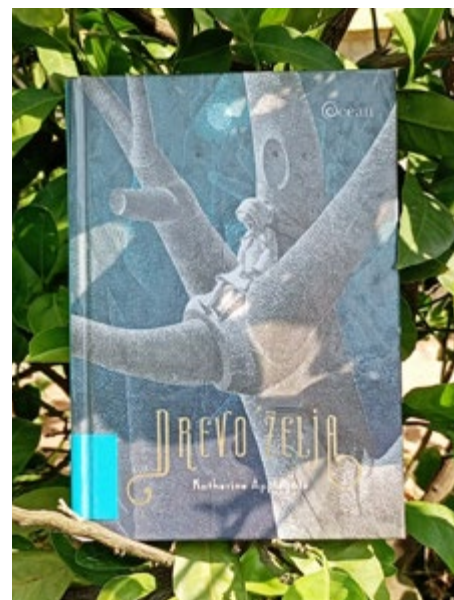
Z metaforiko drevesa je ponazorjeno iskanje čvrstega temelja, ki bi se ga lahko z gotovostjo oprijeli, najdejo ga v sklepanju medsebojnih vezi. Maya mami, ki jo je posvojila, razkrije skrivnost:

»Hotela sem, da izveš prva,« reče in zdaj se trese tudi njen glas. »Ker si moja mami, okej? Ti si. Ti si moja mami. Rada imam Melisso, ker me je rodila, ampak tebe imam rada, ker si me vzgojila. To sem ti hotela povedati, čeprav sem še zdaj zelo jezna nate, lahko še nešteto krat zafrkneš, pa te bom še vedno imela rada. Ne glede na karkoli. Tako kot imaš ti rada mene, ne glede na karkoli. A ne?«

Katherine Applegate: Drevo želja

Rdeči je dvestoletni hrast, ki nudi domovanje številnim živalskim vrstam, prijetno senco in zatočišče pa tudi prebivalcem okoliških hiš. Enkrat letno k njemu pridejo ljudje z vseh koncev in krajev, da na njegove veje obesijo trakove s svojimi željami. V dolgem življenju je videl že marsikaj, a ga današnji svet zna vedno znova presenetiti. Ko se v soseščino priseli nova družina, v hrastovo deblo nekdo na skrivaj vreže napis: SPOKAJTE! Poleg tega se lastnica zemljišča odloči, da je čas, da tudi hrast požagajo. K sreči je v bližnji šoli veliko učencev in učiteljev, ki jim je mar za sočloveka in druga živa bitja.

Srčen mladinski roman za vse generacije otrok in odraslih, poln duhovitih domislic, poudarja pomen prijateljstva, sprejetosti, upanja, spoštovanja in sožitja.

Avtorica ilustracije za naslovnico slovenskega prevoda knjige in vinjete hrastovega želoda, ki se pojavlja med poglavji, je mednarodno uveljavljena slovenska umetnica Alenka Sottler.

»Če poskrbiš, da se drugi počutijo varne, je to imeniten način preživljanja časa.«

»Drevesa smo nepristranski opazovalci, močna in tiha vrsta.«

Želim, da bi bili jesenski dnevi topli in lepi, da bi se lahko s knjigo o drevesih v rokah usedli pod drevo in odpotovali v svet dreves.

Marta Premrl

HČERKA ME SEDAJ POTREBUJE

Prišla je. Na zunaj drobcena, nežna, krhka, vendar pa je iz nje kipelo življenje, kot kaša v pravljici Lonček kuhaj, in se razlivalo po prostoru, kjer sva se pogovarjali.

Dr. Petra Peršolja, vrhunska pianistka, ki je igrala v Carnegie hallu, na Manhattnu v New Yorku, v dvorani, ki velja za eno najprestižnejših prizorišč za klasično in popularno glasbo na svetu.

Šempeterka.

Hčerka, mama in žena. Med pogovorom sem spoznala, da je najprej mama.

Petra, kakšna je družina, kjer zraste vrhunska pianistka? Kakšno glasbeno popotnico so ti dali starši?

Iz zgodnjega otroštva se spomnem, da sem vedno videla očeta s kitaro. Nihče ni bil poklicni glasbenik, vendar je bila in je še vedno glasba del našega življenja. Naši starši so se veliko družili, imeli so veliko prijateljev. Vedno se je pelo ob spremljavi treh kitar, harmonike. Vsi so peli. Glasba je bila močno lepilo v naši družini. Poslušali smo rock, pop, dalmatinske pesmi. Pred spanjem so mi starši dali kasete z otroškimi pesmicami in ob tem sem zaspala. Te pesmi pojem hčerki, da bi se naučila slovenščine. Tako je bila glasba že v otroštvu velik del mojega življenja.

Imela sem pet let, ko sem prvič rekla, da bi igrala klavir. Vztrajala sem in ker sem bila premlada za glasbeno šolo, sem začela privatno vaditi pri profesorici Mariji Šaver. Prve ure sem imela v gasilskem domu v Šempetru pri Gorici. Bila sem tako majhna, da mi je dala škatle pod noge. Po dveh letih so me vpisali v glasbeno šolo.

Tvoje glasbeno izobraževanje, ki obsega dva končana univerzitetna študija in magisterij, si zaključila z doktoratom glasbene umetnosti na področju klavirskega izvajanja na

kalifornijski univerzi Santa Barbara. Del tega doktorata je disertacija o kulturno pomembni istrski lestvici.

Istrska lestvica je lestvica, kjer si poltoni in celi toni sledijo izmenično. Najpogosteje se pojavlja v Istri. Povezala sem se s profesorico iz Kopra, ki me je učila zgodovino glasbe, s profesorico, doktorico, skladateljico Luiso Antoni. Predlagala mi je to temo, kjer lahko našo dediščino, našo posebnost poneseš v svet. Ljudske motive v klasično glasbo. Mesec dni pred nastopom se je pojavil Covid-19. Vse se je zaprlo in bila sem prva na univerzi, ki sem šla na YouTube live in sem naredila koncert od doma. Tako je še sedaj na mojem YouTube kanalu ta predstavitev.

Tvoja glasbena pot obsega veliko nastopov v različnih dvoranah po Ameriki, si prejemnica mnogih nagrad. Tvoje sanje pa so se ti izpolnile z nastopom v Carnegie hallu, v najprestižnejši dvorani za klasično in popularno glasbo na svetu, kjer nastopajo najbolj slavni umetniki. Kako je prišlo do tega nastopa?

Po rojstvu hčerke sem sodelovala v žiriji na tekmovanjih in ena gospa me je spodbudila, da se tudi sama prijavim na tekmovanje. In res. Izbrala sem skladbe,

ki sem jih že igrala pred leti. Prijavila sem se, posnela skladbe, jih poslala, že skoraj pozabila na to, ko sem dobila čestitke, da sem zmagala. Osvojila sem dve nagradi. Oktobra nagrado *leigh weimers emerging artist award* (nagrada za umetnike v vzponu) in novembra nastop v Carnegie hallu.

Občutki? Pred odhodom v New York sem bila precej živčna, malo me je bilo strah. Je pa to tudi čast. Sprašuješ se, kaj bo potem, ko osvojiš tak cilj, kakšne sanje še lahko živiš, ko si to doživel, kaj si boš zastavil za naslednji cilj. Potem vidiš, da je ciljev tisoč. Pridejo nove sanje. Ko nekaj dosežeš, se ti odprejo nova vrata, priložnosti, na katere nisi pomislil. Pod okriljem ambasade v Washingtonu bom igrala v Kennedy centru. To je tudi čast. Igrala bom aranžmaje slovenskih skladb. Rada bi z umetno inteligenco oblikovala Zdravljico v stilu Beethovna, Chopina. To je ideja.

Nastopala si s skladbo Sergeja Rahmaninova. Tvoj nastop so ocenili kot strasten in ognjevit z očarljivo interpretacijo tvojega najljubšega skladatelja Sergeja Rahmaninova. Sergej Rahmaninov in ti.

Najprej sem bila zaljubljena v Mozarta, potem Chopina, v njegove valčke. Zvečer

sem hodila vadit v glasbeno šolo, da nisem motila sosedov, in sem čez cel plac prepevala Mozarta. Potem so bila leta, ko sem bila malo v oblakih in meni je bil Chopin vse. Na nastopih pa sem opazila, da vsi bolj ploskajo tistim, ki igrajo Rahmaninova. Občudovala sem fante z dolgimi prsti, ki so igrali njegove skladbe. Jaz sem bila pa vedno najmanjša, z najmanjšimi rokami in sem vedno igrala te počasne, romantične skladbe. Zaljubila sem se v Preludij v g-molu. Na Havajih sem zmagala z Rahmaninovim 2. koncertom. Še danes, ko poslušam Rahmaninov 2. koncert, se mi koža kar naježi. Rahmaninov je simbol ruske klasike. Cele noči sem ga vadila na univerzi. Prinaša mi srečo. S Chopinom sem bila vedno druga, z Rahmaninovom zmagujeva.

Za vsemi temi uspehi in dosežki pa stojijo talent, trdo delo in ljubezen. Nič, prav nič ne zraste brez ljubezni, pravi Bina Štampe Žmavc. Kako je to med seboj povezano?

Med študijem sem ogromno vadila. Vsak večer ene tri ure. Ko pridem domov, v Slovenijo, ne vadim dosti. To ni najboljša, ker potem nisi v dobri kondiciji. Sedaj, ko sem končala doktorat in igram malo lažjo glasbo, je treba vaditi vsaj 45 minut dnevno. Mi uspe kot mami otroka? Če je otrok bolan, včasih tudi ne taknem klavirja pet dni. Imam pa res veliko skladb v prstih, kar pomeni, da jih lahko igram z malo vaje.

Kakšno vlogo ima talent?

Nekaj talenta gotovo moraš imeti. Samo jaz sem videla tudi pri svojih učencih, da so velikokrat tisti najbolj talentirani najbolj leni. Tisti, ki vse na lahko dosežejo, se manj potrudijo. Včasih nekdo s trdim delom doseže več kot tisti z naravnim talentom. Talent pa vsekakor mora biti. In premagovanje treme z nastopi. Več nastopov kot imaš, manjša je trema. Ne gre za to, da ne boš naredil napak. Važno je, kako se pobereš po napaki, da jo prebrodiš tako, da večina ljudi ne ve za napako. Važno je tudi, kako te nekdo podpre in kam te vodi življenjska pot. Ljubezen pa mora biti. Če ni ljubezni, je isto kot v medčloveških odnosih. Lahko se trudiš, a če nisi za skupaj, nisi.

Nam predstaviš življenje vaše družinice?

Imam moža in triletno hčerkico. Pred kratkim smo se preselili v San Diego. Tu so ljudje bolj prijazni. Usklajevanje poslanstva pianistke, mame in žene, je kot žongliranje. Na ženi je velik del bremena družine. Z možem sva se odločila, da igram na različnih dogodkih, na porokah, vendar večinoma v okolju, kjer živim, in to ob vikendih. Takrat se mož posveti hčerki. Pred temi nastopi sem jaz več s hčerko. Dan pred nastopom kuham na veliko, da se mož lahko ukvarja samo z hčerko in se lepo medsebojno povežeta.

Kakšno je življenje družin v Ameriki?

Vsak, ki se preseli v Ameriko, doživi šok. Starši pri 18 letih večinoma vržejo otroka iz hiše, spremenijo njegovo sobo, vržejo njegove stvari ven. Otroci lahko živijo na drugem koncu Amerike in se ne vidijo po par let, ne poznajo svojih vnukov, se ne pokličejo kot mi. To je nam čudno. Oni se vidijo večinoma le na zahvalni dan. Vsak se drži zase. Vsi živijo samo za to, da delajo. Hčerka naju sedaj potrebuje, zato je mož poiskal drugo službo in sva se preselila na jug. Tukaj so ljudje bolj mirni in bolj zadovoljni, bolj družinsko usmerjeni. Naša hčerka prav zaživi, ko pride v Slovenijo, steče po hribu, se igra s sestričnami.

Vsako leto se potrudim priti domov, velikokrat se pokličemo. Oba z možem negujeva svoj jezik in ga prenašava na hčerko.

Ko pridem v Slovenijo, vidim, kaj vse imajo ljudje – in se še pritožujejo.

Res, bodimo hvaležni. Tukaj sva končali, kajti hčerka se je prebudila. Še topel objem in odhitela je k svoji punčki. Petra, srečno! Sanjaj in oživi sanje.

Marta Premrl

OLIMPIJSKI KOMITE SLOVENIJE VABI IZVAJALCE VADB NA PRIMORSKEM, DA SE ODZOVEJO NA JAVNO POVABILO V OKVIRU PROJEKTA ZMIGAJ SE DO VADBE

Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez vabi izvajalce vadb v vseh slovenskih regijah, tudi na Primorskem, da se odzovejo na javno povabilo za izbor izvajalcev vadb v okviru projekta Zmigaj se do vadbe za obdobje 2025/26. Izbrani programi športno-rekreativne vadbe bodo namenjeni športni aktivaciji gibalno neaktivnih odraslih. V okviru projekta, ki bo sicer potekal do leta 2028, želi Olimpijski komite Slovenije v programe vadb vključiti čim večje število neaktivnih odraslih prebivalcev Slovenije, za katere bodo vadbe brezplačne. Skupna vrednost projekta znaša 4,4 milijona evrov; sofinancirata ga Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport.

Aktivnosti projekta so zasnovane na način, da bo Olimpijski komite Slovenije na nacionalni in lokalni ravni vzpostavil široko mrežo izvajalcev strokovno vodenih športno-rekreativnih vadbenih programov, ki bodo v svoje vadbe vključevali gibalno neaktivno populacijo. Prijavitelji, ki se bodo odzvali na javno povabilo, bodo kandidirali s 60-urnim programom vadbe, ki se bo izvajal v zaprtih prostorih ali na prostem.

Pri izboru izvajalcev bodo ključni elementi kakovost prijavljenih programov, strokovnost kadra, dostopnost in raznovrstnost ponudbe. Na javno povabilo se lahko prijavijo izvajalci, opredeljeni v Zakonu v športu.

Glavni cilj štiriletnega projekta je k vadbi spodbuditi odrasle športno neaktivne posameznice oz. posameznike, ki ne dosegajo smernic Svetovne zdravstvene organizacije glede telesne dejavnosti. Smernice Svetovne zdravstvene organizacije priporočajo vsaj 150 minut zmerno intenzivne ali 75 minut visoko intenzivne telesne dejavnosti na teden oziroma ustrezno kombinacijo obeh.

V okviru javnega povabila so predvidene vadbene skupine tudi za osebe s kroničnimi boleznimi, ki potrebujejo posebno pozornost pri izvedbi vadbenih programov, vendar vadba zanje ni tvegana.

Meritve telesnih sposobnosti za vse sodelujoče

Vsi vključeni posamezniki bodo ob začetku in zaključku programa športno-rekreativne vadbe opravili meritve telesnih zmogljivosti, s čimer bodo imeli priložnost preveriti svoj napredek.

Za izvajalce vadb v obdobjih 2026/2027 in 2027/2028 bo Olimpijski komite Slovenije objavil še dve ločeni javni povabila.

Projekt Zmigaj se do vadbe se izvaja na podlagi Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027.

Več informacij:

<https://zmigajsedovadbe.olympic.si/> in na eupp@olympic.si.

Manca Rakovec

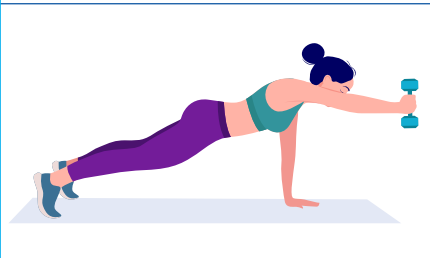

Sofinancira
Evropska unija

OBJAVA JAVNEGA POVABILA ZA IZBOR IZVAJALCEV ŠPORTNO - REKREATIVNE VADBE V OKVIRU OPERACIJE ZMIGAJ SE DO VADBE ZA LETO 2025/2026

KLJUČNE INFORMACIJE ZA PRIJAVITELJE

UPRAVIČEN PRIJAVITELJ

Prijavo lahko oddajo izvajalci športnih programov, opredeljeni v 2. odstavku 6. člena Zakona o športu (ZŠpo-1).

**VIŠINA RAZPISANIH
SREDSTEV**
690.000,00 EUR.

ROK ZA ODDAJO VLOG:
11.7.2025 do 16.00 ure.

OBJAVA POVABILA

Javno povabilo z dne 20. 6. 2025 je objavljeno na spletni strani projekta Zmigaj se do vadbe in v Uradnem listu Republike Slovenije.

PREDMET FINANCIRANJA

Predmet financiranja so **celoletni, 60-urni programi športno-rekreativne vadbe**, ki bodo izpolnjevali Standard kakovosti, **objavljen na spletni strani projekta Zmigaj se do vadbe**.

Program **športno-rekreativne vadbe** lahko izvaja le **strokovno izobražen ali usposobljen športni delavec**, vpisan v razvid strokovno izobraženih in strokovno usposobljenih delavcev v športu.

Brezplačni programi **športno-rekreativne vadbe** so namenjeni **polnoletnim posameznikom**, ki so v skladu s smernicami Svetovne zdravstvene organizacije telesno nedejavni.

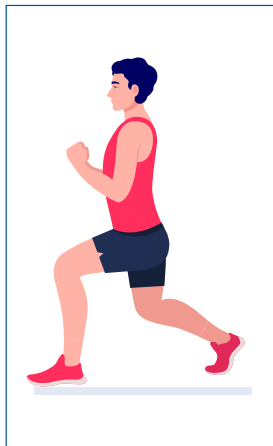
VREDNOST POSAMEZNEGA PROGRAMA ŠPORTNO-REKREATIVNE VADBE

1. Predvidena vrednost za izvedbo 60-urnega programa **na zunanjih brezplačnih površinah znaša 1.812,60 EUR**.
2. Predvidena vrednost za izvedbo 60-urnega programa **na notranjih in zunanjih objektih, ki zahtevajo plačilo najemnine, znaša 4.555,80 EUR**.

ODDAJA VLOGE

Vloge bo mogoče oddati **izključno v elektronski obliki**. Povezava do spletnega obrazca bo navedena v besedilu javnega povabila.

Posamezen prijavitelj lahko v posamezni statistični regiji odda **le eno vlogo** za izvajanje programa športno-rekreativne vadbe. Če prijavitelj kandidira v več statističnih regijah, mora za **vsako statistično regijo oddati ločeno vlogo**.

VELIKOST VADBENE SKUPINE

Priporočena velikost vadbene skupine, določena s Standardom kakovosti, je odvisna od programa športno-rekreativne vadbe:

- če je ta namenjen običajni vadbeni skupini, je priporočena velikost skupine 15 oseb
- če je ta namenjen vadbeni skupini oseb s povečanim tveganjem, je priporočena velikost skupine 10 oseb

ČASOVNI OKVIR IZVAJANJA VADB

- Izvedba celoletnega, 60-urnega programa športno-rekreativne vadbe **najkasneje do 31. 8. 2026**.
- **2x tedensko po 1 uro** (60 minut)
- predvidoma **30 tednov**.

DODATNE INFORMACIJE

Dodatna vprašanja na:
E-pošta: eupp@Olympic.si
Urša Goličič – M: 040 330 410

DRŽAVNO PRVENSTVO V DOPISNEM ŠAHU

Končano je 27. državno prvenstvo v dopisnem šahu. Udeležba na tokratnem prvenstvu je bila rekordna. Nastopilo je namreč kar 17 igralcev z vseh koncev Slovenije. Na samem vrhu turnirske table smo bili priče izjemno izenačenemu boju, kjer so na koncu odločale malenkosti. Kar 12 igralcev se je enakovredno potegovalo za naslov prvaka. **Vilijan Leban iz Vrtojbe** je dosegel tretje mesto.

Vilijan Leban

SLO-DP-F27, 27th Slovenia CC Final

TD Jansen, Joop (IA)

Rated		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Score	Wins	SB	RG	Place
1	480176 CCM Komarica, Borut 2424 (96)		½	½	½	½	½	½	½	½	1	0	½	1	1	1 ^E	1	1	10.5	6	70.75	0	1
2	480359 CCM Zupe, Miran 2389 (97)	½		½	½	½	½	½	½	1	½	½	½	½	1 ^E	1 ^E	1 ^E	1	10.5	5	72.25	0	2
3	480385 Leban, Vilijan 2271 (141)	½	½		½	½	½	½	½	½	½	½	½	1	1	1	1	1	10.5	5	70.75	0	3
4	480364 CCM Sirk, Matija 2382 (99)	½	½	½		½	½	½	½	½	½	½	½	1	1	1 ^E	1 ^E	1	10.5	5	70.75	0	3
5	480335 SIM Praznik, Niko 2441 (96)	½	½	½	½		½	½	½	½	½	½	½	1	½	1	1	1	10	4	68.5	0	5
6	480360 IM Bratovič, Blaž 2408 (93)	½	½	½	½	½		½	½	½	½	½	½	1	½	1 ^E	1	1	10	4	68.5	0	5
7	489021 CCM Benko, Boštjan 2337 (99)	½	½	½	½	½	½		½	½	½	½	½	½	1	1	1 ^E	1	10	4	67.75	0	7
8	480375 CCM Počivavšek, Darko 2359 (95)	½	½	½	½	½	½	½		½	½	½	½	½	1	1	1 ^E	1	10	4	67.75	0	7
9	480150 IM Pranjic, Mitja 2346 (96)	½	0	½	½	½	½	½	½		½	½	½	1	1	½	1 ^E	1	9.5	4	64.75	0	9
10	480213 SIM Vohl, Gregor 2368 (100)	0	½	½	½	½	½	½	½	½		½	½	½	1	1	1 ^E	1	9.5	4	62.75	0	10
11	480040 CCM Veček, Marjan 2360 (76)	1	½	½	½	½	½	½	½	½	½		½	½	½	½	1	1	9.5	3	69.5	0	11
12	480032 IM Potrata, Janko 2323 (85)	½	½	½	½	½	½	½	½	½	½	½		½	½	1	1	1	9.5	3	65.5	0	12
13	480275 Černe, Peter 2056 (88)	0	½	0	0	0	0	½	½	0	½	½	½		½	1	1 ^E	1	6.5	3	36.5	0	13
14	480363 Vržina, Milanko 1843 (108)	0	0 ^E	0	0	½	½	0	0	0	0	½	½	½		½	1	1	5	2	26	0	14
15	480151 Rihtarič, Ivan 1910 (88)	0 ^E	0 ^E	0	0 ^E	0	0 ^E	0	0	½	0	½	0	0	½		0 ^E	1	2.5	1	12	0	15
16	480370 Bogataj, Tomaž 1819 (110)	0	0 ^E	0	0 ^E	0	0	0 ^E	0 ^E	0 ^E	0 ^E	0	0	0 ^E	0	1 ^E		1	2	2	2.5	0	16
17	480297 Malbašič, Ljubiša 1759 (99)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	17

SAMO
30 €
NA MESEC

PRENOVLJEN FITNES

S 1. septembrom 2025 ponovno odpiramo vrata Športnega centra Šempeter-Vrtojba, Polje 5 v Šempetru pri Gorici. V novo sezono vstopamo s sodobno prenovljenim fitnesom in funkcionalno dvorano.

➤ OSEBNI TRENER

Vsak četrtek od 15:00 do 18:00 je v fitnesu prisoten osebni trener za svetovanje in pomoč. Na voljo so tudi individualne ure po dogovoru.

➤ TEDEN ODPRTIH VRAT

Od 15.–19. septembra od 16:00–20:00 lahko preizkusite nove naprave in funkcionalno vadbo popolnoma BREZPLAČNO!

Več na info@kstm-sempeter-vrtojba.si

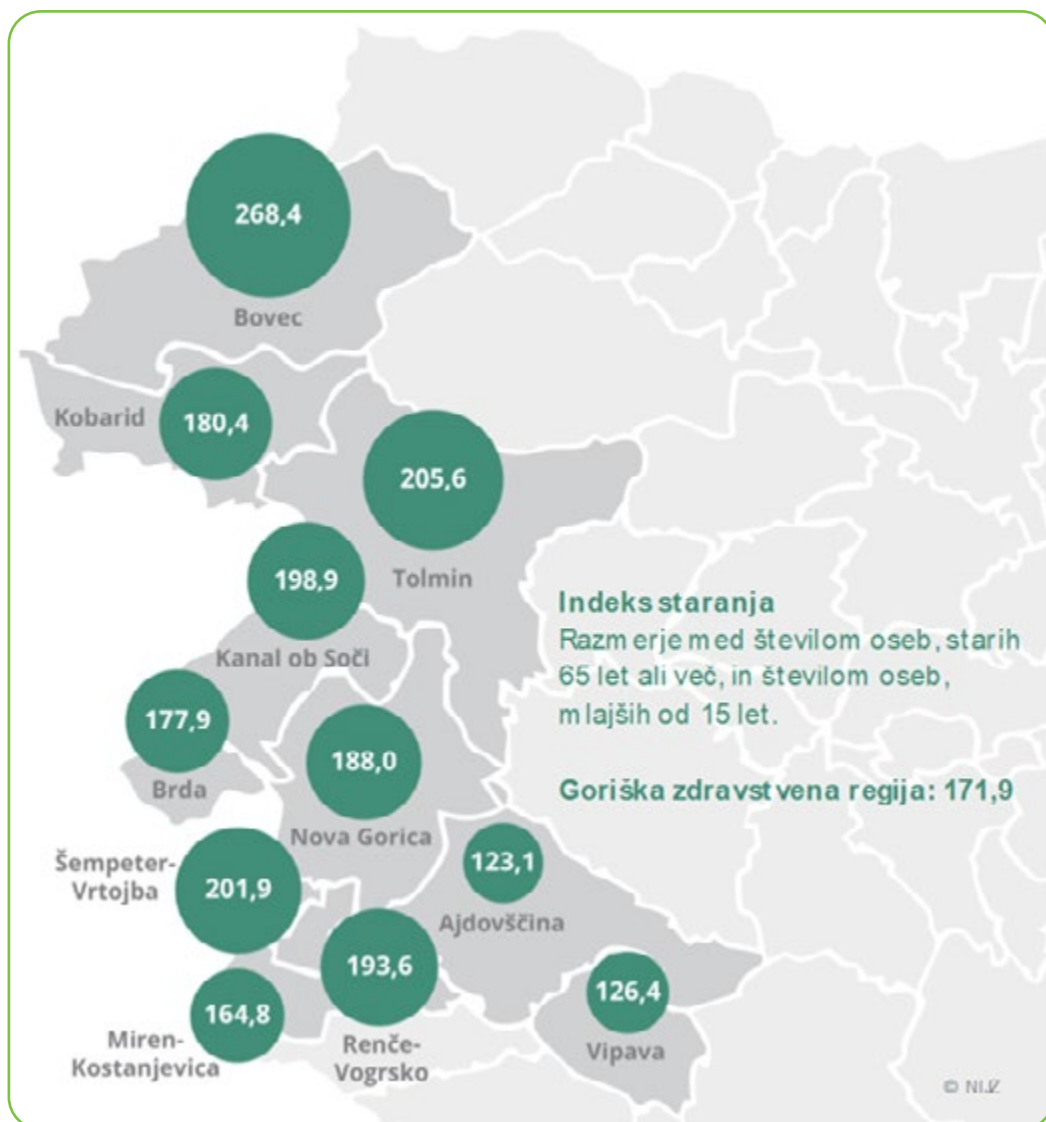
ŠEMPETER-VRTOJBA

PREBIVALSTVO GORIŠKE ZDRAVSTVENE REGIJE SE HITRO STARA, MED NJIMI TUDI PREBIVALCI OBČINE ŠEMPETER - VRTOJBA

Goriška zdravstvena regija, ki zajema občine Ajdovščina, Bovec, Brda, Kanal, Kobarid, Miren - Kostanjevica, Nova Gorica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Tolmin in Vipava, se sooča s hitrim naraščanjem števila starejših prebivalcev. Starejši prebivalci, stari 65 let in več, predstavljajo kar četrtino populacije regije (25 %). Naraščanje deleža starejših v goriški zdravstveni regiji, zlasti najstarejših skupin prebivalstva, predstavlja vse pomembnejši javnozdravstveni izziv.

Indeks staranja

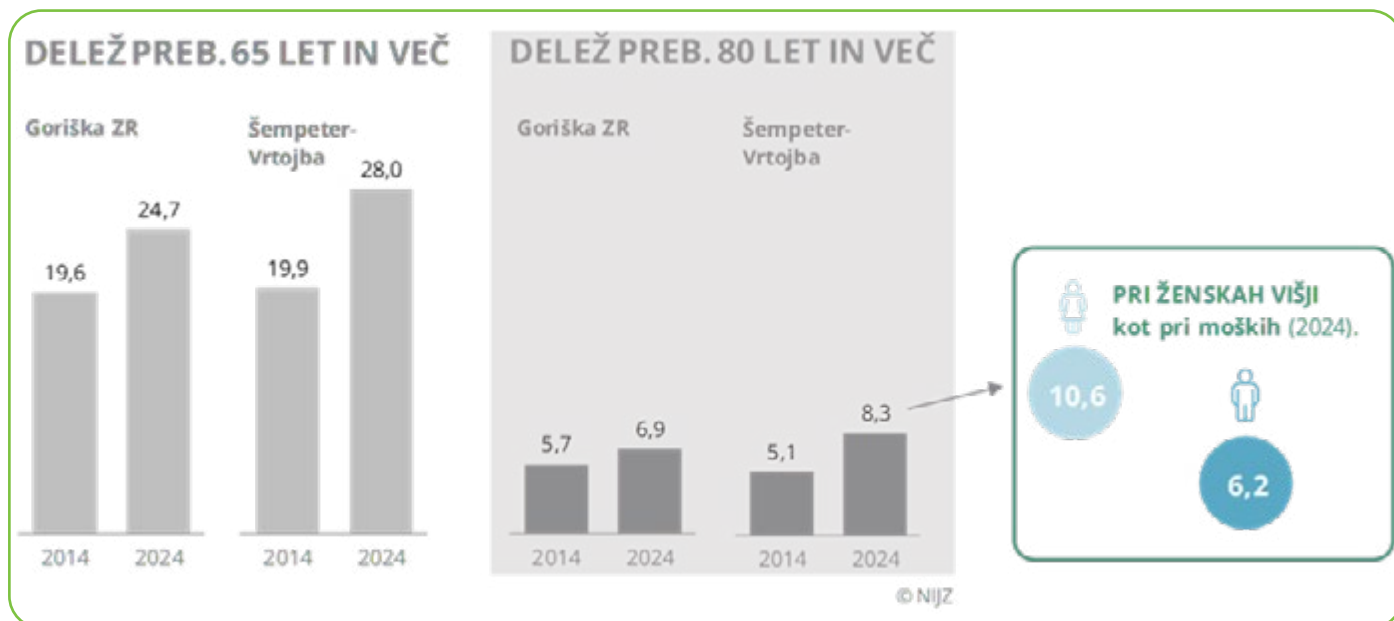
Indeks staranja, ki predstavlja razmerje med številom oseb starih 65 let ali več, ter številom oseb mlajših od 15 let, je leta 2024 v goriški zdravstveni regiji znašal 172, v občini Šempeter - Vrtojba pa 202, kar pomeni, da je bilo na vsakih 100 otrok povprečno 202 oseb, starih 65 let in več. Med občinami goriške zdravstvene regije so razlike precejšnje: najnižji indeks beležimo v občini Ajdovščina (123), najvišji v občini Bovec (268) (Slika 1).

Slika 1: Indeks staranja po občinah goriške zdravstvene regije, 2024 (Vir: SURS).

Delež prebivalcev starih 65 let in več

V občini Šempeter - Vrtojba se je med letoma 2014 in 2024 delež prebivalcev, starih 65 let in več, povečal z 20 % na 28 %. Opazen je tudi porast deleža prebivalcev, starih 80 let in več s 5 % na 8 %. V tej starostni skupini je delež žensk bistveno višji kot delež moških, kar odraža daljšo pričakovano življenjsko dobo žensk (Slika 2).

Slika 2: Delež prebivalcev starostnih skupin 65+ in 80+ po spolu, goriška zdravstvena regija in občina Šempeter - Vrtojba, 2014 in 2024 (Vir: SURS).

Ustvarjanje podpornega okolja starejšim

Staranje prebivalstva predstavlja velik izziv sodobne družbe, ki ga je potrebno ustrezno obravnavati. Z javnozdravstvenega vidika je pomembno ustvarjanje podpornega okolja starejšim. To lahko vključuje tudi sodelovanje v usmerjenih akcijah, ki podpirajo aktivno in zdravo staranje, spodbujajo medgeneracijsko sodelovanje ter krepijo družbeno vključenost in solidarnost.

Nacionalni inštitut za javno zdravje že tretje leto organizira vseslovensko akcijo **"Pokloni čas, polepsaj dan"** ki spodbuja medsektorsko povezovanje pri izvajanju različnih aktivnosti v okviru medgeneracijskega sodelovanja. Pomemben prispevek te akcije je krepitev medgeneracijske solidarnosti in izboljšanje družbene vključenosti starejših, saj s celostnim pristopom in vključevanjem različnih generacij učinkovito zmanjšujemo negativne stereotipe ter predsodke o staranju, kar prispeva k spodbujanju spoštljive in vključujoče družbe. **Mednarodni dan starejših, 1. oktober**, predstavlja vrhunec akcije, ko se v mnogih krajih po Sloveniji organizirajo dogodki in aktivnosti, ki poudarjajo pomembnost aktivnega in zdravega staranja.

Starost ni več zgolj obdobje upada, bolezni in pozabljenosti, kot so včasih veljali stereotipi. Starejši imajo številne priložnosti za ohranjanje fizične in duševne aktivnosti, ustvarjanje novih vezi in vključenost v družbene dejavnosti. Pomembno je, da se te priložnosti prepoznajo, podprejo in spodbujajo, saj na ta način ne koristijo le starejšim, ampak tudi širši družbi. Več o podpori oziroma pridružitvi si lahko preberete na spletni strani: **Akcija pokloni čas, polepsaj dan v letu 2025** (<https://nijz.si/dogodki/akcija-pokloni-cas-polepsaj-dan-v-letu-2025/>)

Nacionalni inštitut za javno zdravje,
Območna enota Nova Gorica

UGRIZI MED PSI – KAKO UKREPATI, KO PRIDE DO POŠKODBE

Spori med psi so lahko del njihove naravne komunikacije, a kadar pride do ugriza, je pomembno, da znamo pravilno reagirati. Ugrizi niso le boleči in travmatični, temveč tudi potencialno nevarni zaradi tveganja za okužbo, poškodbe tkiv ter zapletov, ki jih s prostim očesom sprva morda sploh ne opazimo.

Do ugriza lahko pride nenadoma – med igro, zaradi premočne razburjenosti, strahu, teritorija ali zaščitniškega vedenja. Ne glede na vzrok pa je ključnega pomena, da znamo ohraniti mirno glavo in pravilno ukrepati, saj s tem močno vplivamo na nadaljnji potek okrevanja.

Prva stvar, na katero moramo biti pozorni, je varnost – tako živali kot človeka. Ločevanje psov mora biti hitro, a premišljeno, saj lahko v afektu pes ugrizne tudi lastnika. Ko sta psa ločena, je treba poškodovanega psa pregledati, tudi če poškodba na prvi pogled ni videti resna. Pasji ugrizi pogosto povzročijo globlje poškodbe, kot je videti na površju, saj so značilni po tem, da zdrobijo tkivo pod kožo. Povrhnjica je lahko komaj ranjena, medtem ko se pod njo razvijejo hematomi, abscesi ali nekroza.

Če rana krvavi, je treba krvavitev zaustaviti s pritiskom sterilne gaze ali čiste krpe. Če ni vidne krvavitve, pa vseeno svetujemo, da rano očistimo s fiziološko raztopino ali blago antiseptično tekočino, če jo imamo pri roki. Pomembno je, da se rana ne maže z domačimi pripravki ali kremami, saj lahko s tem stanje celo poslabšamo.

Tudi manjše ugrizne rane se lahko hitro okužijo, zato je obisk veterinarja vedno priporočljiv. Veterinar bo rano strokovno

očistil, po potrebi zašil in presodil, ali so potrebna antibiotična terapija ter protibolečinska sredstva. Pogosto je treba rano spremljati tudi v naslednjih dneh, saj se vnetje ali oteklina lahko razvijeta šele z zamikom.

Posebna pozornost velja pri ugrizih na področje vratu, prsnega koša ali trebuha – ti so lahko smrtno nevarni, saj lahko poškodujejo vitalne strukture. V takih primerih je nujna takojšnja veterinarska pomoč.

Ugriz med psi je za vse vpletene stresen dogodek. Poleg fizičnih posledic lahko pusti tudi psihološke posledice, zato velja pozorno spremljati vedenje psa po dogodku – ali kaže znake strahu, umika, spremembe v vedenju do drugih psov ali ljudi.

Preprečevanje ugrizov temelji na razumevanju pasje komunikacije, ustreznih socializaciji, odgovornem vodenju psa in nadzoru interakcij z drugimi psi. Ko pa že pride do ugriza, je najpomembnejše hitro, mirno in strokovno ukrepanje – s tem lahko preprečimo zaplete in poskrbimo za čim boljše okrevanje našega štirinožnega prijatelja.

Ekipa Leonvet

DIALIZA

»Najprej sem sprejela dejstvo, da bom umrla zaradi odpovedi ledvic. Potem pa mi je nefrolog Silvan Saksida s svojo srčno ekipo pravzaprav vrnil vero v življenje.«

Ganljiva zgodba dializne bolnice Ane Godnik je lep dokaz, da se splača živeti, četudi človeka čez noč doletijo velike preizkušnje, ki mu v trenutku sesujejo svet.

Srčni delavci na šempetrski dializi znajo opogumljat ljudi

»Zbolela sem 5. februarja. Z dializo sem se prvič srečala 8. maja, saj sem najprej odklonila zdravljenje. Potem pa so mi rekli, da mi preostane nekaj mesecev življenja, če se ne odločim za dializo, saj bi moje ledvice preprosto odpovedale. Ko sem to slišala, se mi je svet v trenutku sesul, postal je popolnoma drugačen. Pred tem sem bila namreč izjemno aktivna: ukvarjala sem se z izobraževanjem odraslih, kulturo, prireditvami.

Potem sem se odločila, da vseeno pokukam v svet dializnih bolnikov. Srečala sem se z izjemnimi medicinskimi sestrami in dr. Silvanom Saksido, ki je 'dohtar' po duši in srcu. Ti srčni delavci, ki se znajo nasmehniti, ki znajo opogumljati ljudi in ki znajo pomagati takim, ki so pomoči potrebni, so mi vrnil upanje in svet je zame postal spet lep,« je svojo zgodbo na šempetrski dializi opisala Ana Godnik.

»Malo smo bili presenečeni, ker nas je gospa Ana Godnik obvestila, da nas zapušča, ker odhaja v drugi dializni center (v Sežano op. a.). Še bolj pa nas je presenetila z zahvalo, ki jo je napisala. Z njo je čustveno vplivala name osebno in na moje sodelavke, ko sem jim to bral. Gospa se nam je iz vsega srca zahvalila za to, kar smo zanjo naredili v teh dveh mesecih. Poudarila je, da smo ji z našo strokovnostjo, našo človeškostjo in našo energijo pravzaprav vrnil življenje. Ona je namreč v določenem trenutku odklonila nadomestno zdravljenje ledvic, ker je bila psihično popolnoma na tleh. Kljub temu, da smo jo prepričevali – jaz osebno večkrat – je to odklonila tudi v pričo svojcev. Čisto na koncu sem gospe svetoval, naj še enkrat razmisli o svoji dokončni odločitvi. Ko je šla po zadnjem ambulantnem pregledu v domače okolje, si je premislila in nam sporočila, da se je odločila za zdravljenje.«

Ob branju Aninega pisma sem v očeh mladih medicinskih sester videl pozitivno energijo

»V bistvu smo jo mi s svojim človeškim pristopom potegnili ven iz neke teme, ko se je pravzaprav vdala v usodo, ko je sprejela dejstvo, da bo umrla. Ob tem namreč ne gre prezreti dejstva, da

ledvice odpovejo in umreš, če nimaš nadomestnega zdravljenja. Čustvena konotacija njenega pisma nas je res zelo ganila. Takšna pozornost je za vse nas na dializi vsekakor odlična motivacija. Ko sem opazoval naše mlade medicinske sestre, ki jih vzgajamo, sem ob branju Aninega pisma v njihovih očeh videl pozitivno energijo in to, da je ta poklic res lep. To jim je dalo nov zagon in veselje, da delajo naprej na dializi, čeprav je včasih težko,« je povedal vodja Oddelka za dializo v šempetrski bolnišnici Silvan Saksida, dr. med. spec. interne medicine.

*Engelbert Osojnik
Foto: Arhiv SB Nova Gorica*

600 LET ŽUPNIJE ŠEMPETER PRI GORICI

Letos praznujemo 600 let prve omembe šempeterske župnije. Cerkev se sicer omenja prvič leta 1200, župnija pa je postala 1425.

Središče župnije je cerkev svetega Petra in občestvo, ki se zbira ob oltarni mizi. Cerkev v sedanji podobi je bila zgrajena leta 1929 v neoromanskem slogu, po načrtih priznanega arhitekta in urbanista Maksa Fabianija. Doživela je tepe in težke čase in se je tekom let spreminjala. O prvotni gotski stavbi pričajo figuralni kapiteli, ki si jih lahko ogledamo v vogalu cerkvene ploščadi.

V baroku je bila cerkev temeljito predelana. Med I. svetovno vojno sta bila cerkev in Božji grob skoraj v celoti porušena. Koliko nog je v vseh teh letih stopilo čez njen prag, koliko rok sklenjenih v molitev je v njej iskalo pomoč in tolažbo, utrjevalo upanje in se v njej Bogu zahvaljevalo. Koliko molitev, veselja in bolečine nosi v sebi. Koliko potolaženih in pomirjenih je odšlo iz nje.

Vsak dan so njena vrata odprta za vsakega, ki si želi trenutka miru in tišine, ko se lahko v molitvi poveže z vedno prisotnim Bogom, ali pa se zazre v umetnine, ki jih ima naša cerkev, ki vernim lahko pomagajo priti v stik z Bogom, drugače mislečim, da jih občudujejo.

Večina cerkvene notranje opreme pa je bila med I. svetovno vojno izgubljena ali uničena. Ohranilo se je le nekaj del: kipa angelov ob straneh glavnega oltarja, slika Rožnovenske Matere Božje, ki jo je naslikal Janez Mihael Lichtenreit, eden najpomembnejših slikarjev 18. stoletja na Goriškem. V cerkvi si lahko ogledamo še sliko sv. Petra in Pavla, ki jo je naslikal Clemento Del Neri, oltarna podoba sv. Petra je delo beneškega slikarja Guida Cadorinija.

Na levem oltarju se dviguje kip Srca Marijinega, delo Toneta Kralja. Njegova je tudi freska Krst v Jordanu. Desni oltar krasi kip Srca Jezusovega, ki ga je, kot tudi Križanega, izrezljal France Gorše. Podobe postaj križevega pota in slika sv. Jožefa z detetom je delo Emme Galli – Gallovich.

Cerkev je skoraj v celoti ohranila originalni videz, do manjših sprememb je prišlo le med obnovitvenimi deli v 90. letih 20. stoletja. Leta 1990 je leseno daritveno mizo zamenjal marmorni oltar, izdelan po načrtih Roberta Nanuta v kamnoseški delavnici domačina Vojka Mužine.

Cerkev smo tudi verniki

Hvaležni smo, da smo del teh 600-letnih romarjev upanja. Tega se veselimo in praznujemo. Veliko je dogodkov in prireditev namenjenih vsem generacijam. Tudi otroci so se aktivno vključili v praznovanje, v delavnici slikanja cerkve. Na ogled je razstava, ki je nastala z zbiranjem pričevanj in spominov ljudi.

Med nami so živeli ljudje, ki so pustili poseben pečat v življenju župnije. Eden od teh je mežnar **Jožko Mučič (1914–2005)**. Letos je minilo 20 let od njegove smrti. Mežnar je postal sredi tridesetih let in je to službo opravljal do leta 1987. Za svoje delo je prejel tudi papeško priznanje.

Kako živi v spominih ljudi?

Prijetne spomine imam na dolgoletnega šempeterskega mežnarja Jožkota Mučiča. S pobožnostjo in natančnostjo je opravljal svoje poslanstvo pri vseh obredih. Zvonjenje je bilo ročno. Vrvi je vlekel ob delavnikih, nedeljah, za vesele in žalostne dogodke. Ob praznikih je tudi pritrkoval – klinkal ter učil te umetnosti tudi mlade.

Z njive, kjer je obdeloval zemljo, je prihitel s kolesom, ga pristavil ob zvonik, opravil delo zvonarja, se vrnil in nadaljeval z obrivanjem in privezovanjem pomidorov.

Jožko je znal pripovedovati zgodbe iz življenja, začinjene s pozitivnim humorjem.

Kako je mežnar Jožko našel šempeterski zvon?

Takoj po drugi svetovni vojni je v šempeterskem zvoniku visel samo en zvon, in sicer veliki. Šempeterskemu mežnarju in pritrkovalcu Jožku Mučiču je prišlo na uho, da enega zvona, ki so ga iz Šempetra odvzeli, niso pretopili in da ta zvon nekje v severni Italiji. Zavzeto je hodil po okoliških krajih in zvonikih ter iskal zvon. Prepoznal je njegovo zvonjenje. Izkazalo se je, da je govorica resnična in da je mali šempeterski zvon na zvoniku na Stari gori nad Čedadom.

Takoj je sprožil postopek, da bi zvon vrnil, kar pa ni bilo lahko, saj so ga na Stari gori dejansko kupili (oziroma ga zamenjali). V poskusu da bi zakrili njegov izvor, so obrusili letnico in kraj izvora, čeprav je to s prostim očesom še vedno vidno.

Vrnitev zvona je v Rimu izposloval koprski škof Janez Jenko, ko se je udeleževal koncilskih zasedanj. Leta 1966 so zvon vrnil v domači zvonik.

Zvonjenje v župniji

Nekdaj, v letih po drugi svetovni vojni, je bilo zvonjenje v župniji skrb mežnarja. V zvoniku cerkve je bil en velik zvon in dva majhna. Takrat so zvonili še ročno, tako da so vlekli za dolg, debel štrik. Ob 5.00 zjutraj so zvonovi zazvonili prvič in naznanili sveto jutro. Drugič so se oglasili ob 5.45, da bi povabili k sveti maši ob 6.00. Ob 12. uri je zvon naznanil čas za Angel Gospodov. Ob večernem mraku je zvon četrtič zapel za večerni Ave in nato še petič, ko se je stemnilo za »Ura noč«. Zvoniti je bilo treba še ob smrtnih in pogrebnih v župniji, ob praznikih in raznih slovesnostih v župniji.

Vestno in z veseljem je dolga leta v župniji zvonil gospod Jožko Mučič, po domače smo mu rekli kar mežnar Joško. Bil je kmet in velikokrat ga je čas za zvonjenje ujel sredi dela na oddaljeni njivi. Sedel je na kolo in točno ob uri je bil v zvoniku. Otroci smo z veseljem in radi tekli k njemu v zvonik. Vedno nas je bil vesel in rad nas je učil zvonjenja.

Cerkveno petje

Cerkveno petje v Šempetru je zaznamoval organist in pevovodja **Ignac Merljak** (1922–2006). Starši so ga po nasvetu župnika Berbuča poslali na šolanje v Gorico, kjer se je učil klavir in violino. Na Berbučevo prošnjo je začel v Šempeter prihajati tudi Joško Bratuž, brat Lojzeta Bratuža. Mlade šempeterske fante (Ignac Merljak, Dominik Černic, Aleksander Bevk, Milko Šaver) je glasbeno poučeval kar v domači cerkvi nad zakristijo.

Ignac Merljak je prvič sedel za orgle leta 1938 in je to službo leta 1990 predal sinu Petru.

Med drugo svetovno vojno je zbor zaradi odsotnosti vseh teh fantov vodila Valerija Uršič.

Peter Merljak je do svoje smrti nadaljeval in nadgradil očetovo delo pri zboru. Sedaj pa ti pevci prepevajo pod vodstvom Alenke Peric.

Albin Kogoj je tako zapisal o prepevanju v času fašizma:

»Pelo se je slovenske pesmi že v času fašizma. Slovenska narodna pesem ni bila dovoljena. V cerkvah je bila dovoljena nabožna pesem. A iznajdljivost in narodna zavest pevcev sta premagali tudi to oviro. Ko je fašistična patrola prišla na kontrolo v zakristijo, na vaje cerkvenega zbora, so glaske (verjetno note oz. note z besedilom) narodnih pesmi pevci poskrili med glaske cerkvenih pesmi. Slovenska narodnost je bila pri pevcih tako močna, da so za fašiste iz šempeterske postojanke pripravili zelo tvegano presenečenje: po vaji moškega cerkvenega zbora so se pevci povzpeli v krošnjo ozelenete lipe na placu in zapeli »Oj, Triglav, moj dom«. Takoj se je pojavila patrola fašistov in iskala pevce po placu. A pevcev nikjer! Ko so fašisti odšli, je ponovno zadonela slovenska pesem. Tudi drugič pevcev nikjer! Tudi v gostilni Pri Marjutki je nešteto krat donela slovenska pesem. Pevskega početja se ne da utišati!«

Ivanka Furlan:

»Bila sem povabljen v župnijski pevski zbor, kar sem z veseljem sprejela, saj sem v rodni župniji prepevala že v otroškem zboru.

V Šempetru nas je vodil zborovodja Ignac Merljak, nasledil ga je njegov sin Peter Merljak. Bil je natančen, dosleden.

Vztrajal je, da smo pesmi dobro in pravilno peli. Ni mu bilo žal ne časa, ne moči, tudi dvakrat na dan vožnje iz Šempetra v Kanal, kjer je živel. Peli smo ob nedeljah in praznikih, največkrat pri jutranji maši. Sodelovali smo na romanjih, božičnicah doma in na Mirenskem Gradu. Hvaležni smo gospe Alenki Peric, da je prevzela naš zbor in ga še vedno skrbno vodi.

Ta zbor ima več kot stoletno tradicijo.

Poleg »starejšega« župnijskega pevskega zbora prepevajo v župniji še v vokalni skupini Glas srca, otroškem cerkvenem pevskem zboru in v mladinskem zboru.«

Skupine v župniji

V župniji deluje še najmanj 14 skupin, kjer vsak lahko najde svoje mesto in prispeva k nadaljnjemu življenju župnije.

Naj zaključim z vabilom s spletne strani župnije Šempeter pri Gorici: »V vsakem trenutku našega življenja je Gospod tisti, ki nas vodi, krepi in navdihuje. Njegova moč nas dviguje, Njegova pesem pa polni naša srca z veseljem. Župnija Šempeter pri Gorici je prostor, kjer skupaj iščemo to moč in melodijo vere, ki nas povezuje. Vabljeni, da z nami delite ta trenutek milosti in hvaležnosti.«

Marta Premrl

									NEUGODNO, TEŽKO REŠLJIVO STANJE ZARADI POMANKANJA MATERIALNIH DOBRIN		BEVKOVA MLADIN- SKA POVEST	PISEC LASTNEGA ŽIVLJENJE- PISA	POKOJNI INDIJSKI AKADEMIK BILAS SARDA	PERZIJA	RUSKI VELETOK	DRUGO IME ZA REKO ORONTES	
									HRVAŠKI KOŠAR- KARSKI TRENER (NEVEN)								
									NAŠ NEKDANJI NOGO- METAŠ (MARCOS)								
									PREBI- VALCI ISTRE								
									100			NINA IVANIČ			JAMAJŠKA GLASBENA ZVRST		
									NAJVIŠJI VRH KILI- MANDŽARA PRAVNIK SNUDERL				SMILJAN SAMEC				
													ONDREJ NEPELA				
													STREŠNA OPEKA, BOBROVEC				
FRANCOSKO ČEZMOR- SKO OZEMLJE V JUGO- ZHODNEM DELU OCEANJE		MEHANIK ZA POPRA- VILO ELEKTRIČ. APARATOV		NAŠA POKOJNA IGRALKA (ITA)		UPOKOJENI UNIVER- ZITETNI PROFESOR		MAJHNA RIBA SEVERNIH MORIJ, PAPALINA		FILMSKA IGRALKA LONG		IVAN JEZERNIK		NAŠ KEMIČ (BORUT) AVSTRILJSKI PISATELJ (FRANZ T.)			
LAŽ														CIRIL OBLAK BRITANSKI KIPAR (JACOB)		ŽELEZOVO OKSID OTOŠKA SKUPINA V ALEUTI	
ŠPORTNO TEKMO- VANJE NA ŠTIRI LETA																AMERIŠKI IGRALEC (KIRK)	
RIMSKA BOGINJA LJUBEZNI IN LEPOTE								PRIMORSKI KRAJ S PLEZAL- NIMI STENAMI				POKOJNA NOVINARKA ŠUKLJE MESTO V BIH				GOROVJE V MJAN- MARU	
AKVARIJ- SKA RIBICA								ITALI- JANSKI REŽISER (MICHEL- ANGELO)		ZDRAVILNA RASTLINA							
								MESTO V FRANCIJI									
KAZIMIR TARMAN				IT. PISEČ SVEVO KEGLJAŠKI TRENER (MILAN)								TONE FORNEZZI				VRSTA HRASTA SLOMSKOV ROJSTNI KRAJ	
												DOBA ČLANSTVA					
GRŠKI DIDAK- TIČNI PESNIK						ARMENSKI EVNUH								NAJDALJŠA REKA V SLOVENIJI ELEKTRIČ- NA KITARA			
						OSJE GNEZDO											
LOMITEV						PEVEC PESTNER OBROK ODPLAČILA POSOLILA				NASLOV, NAZIV (POGOV.)						EGON KAŠE	
																NATAŠA BOKAL	
AMERIŠKI FILOZOF IN PESNIK (RALPH WALDO)										JUŽNO- AMERIŠKA KAČA PRESAJEN DEL TKIVA							
FRAN- COSKI KIPAR IN SLIKAR (ANDRE)										VIKTOR ŽAKELJ MAROŠKI TENISAČ (HIGHAM)				GORA NAD BOVSKO KOTLINO (2208 m)			
OTTO HAHN				OBDOBJE TRIADA TOVARNJA PIJAC V MIRNI													
ZDRAV- NICA ROTOVNIK KOZJEK								LUKA V ALŽIRIJI INDIJSKA ZVEZNA DRŽAVA									
HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA						MILOST (ZASTAR.)											
						GREGA BENEĐIK											
BRITANSKI NACIO- NALIZEM																	
LUKA V JORDANIJI								LETUVIŠČE PRI OPATJI									

Ime in Priimek

Naslov

Telefon